

december 2011

SamenKerk¹⁰

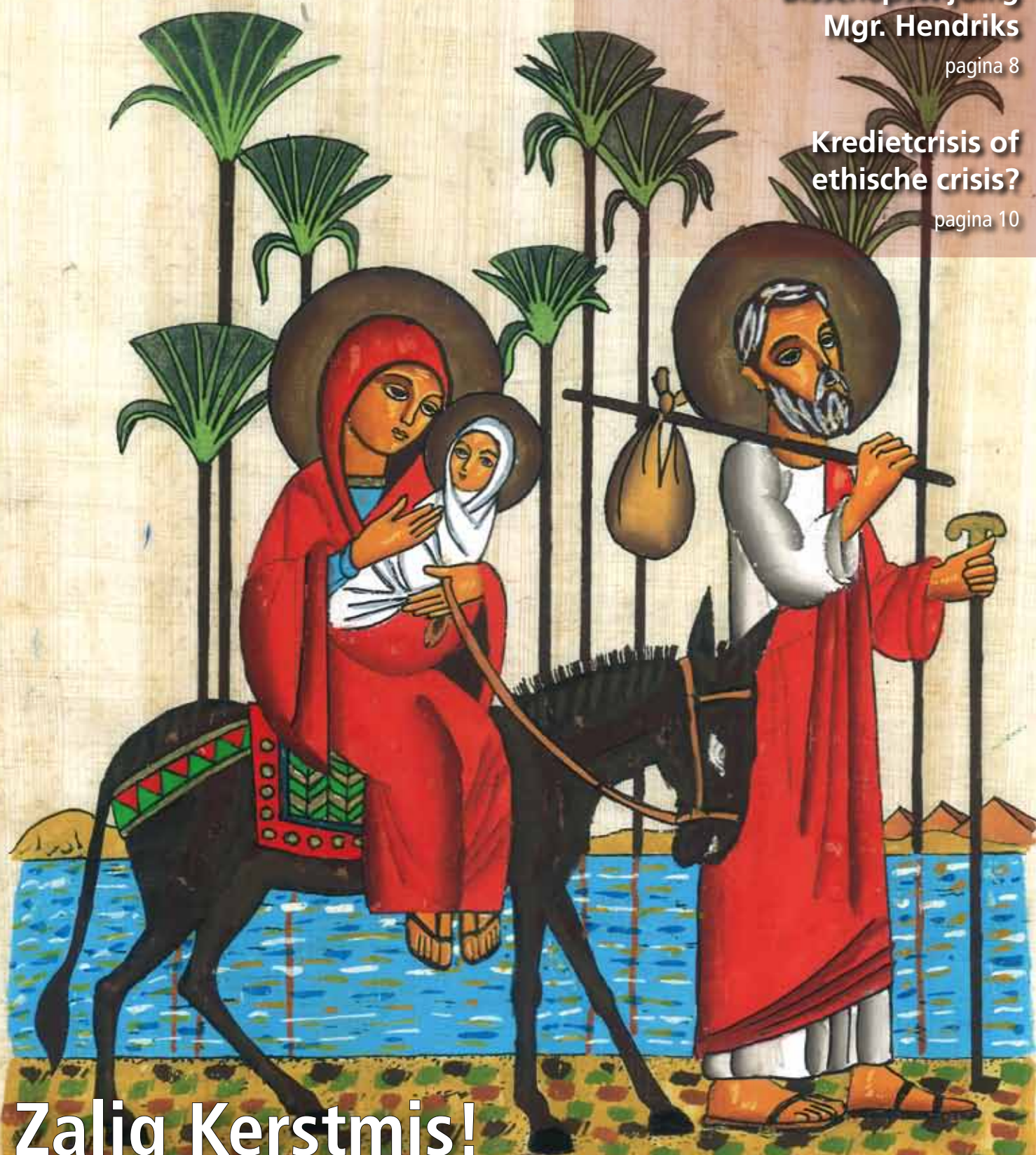
Uitgave van het Bisdom Haarlem - Amsterdam

Bisschopswijding
Mgr. Hendriks

pagina 8

Kredietcrisis of
ethische crisis?

pagina 10

Zalig Kerstmis!

4

8

10

18

#

#

In dit nummer

Woord van mgr. Van Burgsteden	4
Bisschopswijding mgr. Hendriks	6
Ethiopische aartsbisschop bezocht Nederland	9
Kredietcrisis of ethische crisis?	10
375 Jaar kerken met tegenwind	14
Kerstvaria	16
Kerstkatern	18
Kerkbalans	23
Van Onderop	24
Alle Herodussen kunnen het Licht niet verdragen!	26
Impulsdag Geloofsopbouw	28
Vermeldenswaard	29
Kerstpuzzel	30
Uit de kroniek en agenda	33
Jongerenpagina's	34
Huwelijk & Gezin	36
De vijf joodse feestrollen	37
Personalia	39
Onbekende geschiedenis	40

Colofon

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 10 jaargang nr. 36

Verantwoordelijke redactie:
Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur

Redactieadres:
Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60
Faxnummer: (023) 511 26 59
Giro 43509
E-mail: pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Internet: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Medewerkers:
Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)
Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)
Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)
Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)

Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)
Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)
Evert Veldman (Wereldwijd)
Beate Gloude-mans (Wereldjongerendagen)
Mirjam Spruit - Borst (Jongerenpagina en Catechese)

Abonnementsprijs:
€ 27,00 per jaar; buitenland: € 33,50 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:
ACTA Uitgeversorganisatie
Postbus 7160
6050 AD Maasbracht
Telefoon: (0475) 463 465
E-mail: info@actauitgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:
Novente vormgevers, Lunteren

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Zalig Kerstmis!

Enkele jaren geleden verscheen het eerste deel van een tweeluik van paus Benedictus over Jezus. De redactie van Samen Kerk besloot om het traditionele middenstuk van het Kerstnummer toen te wijden aan deze bijzondere publicatie. We kregen er heel wat positieve reacties op, dus toen eerder dit jaar de Nederlandse vertaling van deel 2 verscheen, was het besluit snel genomen: opnieuw zouden we deze tekst als uitgangspunt nemen. Uiteraard zijn de bijdragen van de verschillende redactieleden toegespitst op Kerstmis.

In dit Kerstnummer besteden we natuurlijk uitvoerig aandacht aan twee belangrijke gebeurtenissen voor ons bisdom, die beiden de bisschoppen betreffen: het afscheid van hulpbisschop mgr. Jan van Burgsteden S.S.S. en de wijding van mgr. dr. Jan Hendriks. De eerste schrijft het "woord van de bisschop" als een afscheid aan u, gelovigen van het bisdom Haarlem-Amsterdam. De tweede is voorwerp van een fotoreportage, gemaakt door Steef Pardoën, van zijn wijding in de Sint-Vituskerk in Hilversum. En ook de diakenwijding, eveneens in Hilversum, heeft een plaats in dit nummer.

Vorige week, op 16 december, kwam de commissie-Deetman, door de bisschoppen benoemd om onderzoek te doen naar seksueel misbruik binnen kerkelijke instellingen in de jaren 1945-2010, met haar eindrapport. Dit Kerstnummer was toen al bij de drukker, zodat wij hier hierover geen mededeling kunnen doen. U hebt inmiddels vernomen van de bisschoppelijke brief over dit onderwerp, dat helaas maar terecht deze Adventsweken heeft getekend.

Toch komt ook dit jaar Kerstmis weer, met alle blijdschap en troost. We willen ook uiting geven aan onze vreugde daarover, want christen zijn, katholiek zijn, is reden tot vreugde.

Een levensgrote Kerstpuzzel ontbreekt niet, evenmin als onze kerstvaria.

Ook onze goede wensen zijn er weer, voor U en Uw dierbaren.

De redactie wenst u een Zalig Kerstmis en alle goeds voor het nieuwe jaar.

Geachte lezers,

In 2002 schreef de zalige paus Johannes Paulus II een encycliek, een rondzendbrief aan kerk en wereld, over de rozenkrans (Rosarium Virginis Mariae). Daarin vroeg hij “met de ogen van Maria het gelaat van Christus te aanschouwen”. Wereldwijd is er in dat jaar en ook erna, veel aandacht geweest voor deze encycliek. Hele symposia zijn er aan gewijd. Wij staan nu niet alleen aan een nieuw begin in ons Kerkelijk Jaar, maar ook in de beleving en verinnerlijking van ons geloof.

Hiervoor is de Advent een geëigende tijd. Zo begint op de eerste zondag van de Advent de intredezang met psalm 25: Mijn God, “mijn ziel heb ik op U gericht”, (Ad te levavi animam meam). De Advent richt meteen onze aandacht op Christus. Zelfs meer dan een tijd van verwachten en uitzien plaatst deze tijd ons meteen oog in oog met Christus. Wij kijken naar elkaar op. Beter dan wie ook is het Maria die ons leert en zal helpen om in de Advent onze ziel te richten op Christus. Zij was voortdurend met haar hart bij het Kind in haar schoot, haar Heer.

De intredezang op de tweede zondag van de Advent is een woord van de profeet Jesaja, de vreugdebode: “Volk van Sion, de Heer komt nabij. Hij laat tot jullie vreugde zijn lofzang klinken.” Op deze zondag is het de stem van de Heer die ons laat horen, dat Hij nabijkomt. In deze stem weerklinkt een dubbele vreugde. De Heer zelf is blij dat Hij naar Zijn mensen komt en de mensen zijn blij dat Hij naar ons komt. Voor ons is het een uitnodiging om onze blik gericht te houden op Boven en samen met God blij van hart te zijn om de komst van Christus, en zoals Maria onze lofzang op de grote daden van God te bezingen.

Op de derde zondag spoort de apostel Paulus ons tot twee maal toe aan tot vreugde, want de Heer is nabij. Paulus voegt aan deze oproep tot vreugde een bijzondere noot toe: jullie bescheidenheid en matigheid moet bij de mensen bekend zijn. Vreugde gekenmerkt door bescheidenheid en matigheid in alles. De komst van de Heer zal zijn uitstraling moeten hebben op onze maatschappelijk levenspatroon en levensritme. Ook hier kunnen wij ons spiegelen aan Maria, gematigd in haar spreken, bescheiden in haar leefwijze.

De intredezang van de vierde zondag van de Advent komt opnieuw uit de profeet Jesaja: “Laat als de dauw de Verlosser op aarde neerdalen.” Een schitterend gebed, verlangend opzien naar Boven. De Verlosser zal als de dauw de aarde vruchtbaar maken. Hij zal mens en schepping herscheppen. Nog even en wij zullen het gelaat van Christus mogen beschouwen met de ogen van Maria.

Gods liefdeplan

In deze tijd, vol genade, zal monseigneur J. Hendriks tot bisschop geconsacreerd worden. In deze tijd ben ik met emeritaat. Sommigen vragen mij: “Ben je niet bang dat je in een gat valt?” Anderen: “Hoe voelt dat nou?” Ik wil hier bekennen dat het soort werk dat ik in mijn kloosterle-

Heilige Familie, 16e eeuwse fresco van Paolo Veronese

ven heb gedaan, mijn identiteit misschien wel beïnvloed, maar niet uitgemaakt noch bepaald heeft. Ik ben ik. Mijn leven en de invulling ervan is heel verrassend geweest. Te beginnen vanaf mijn geboorte in een katholiek gezin. Dit geschenk van God is een plan van liefde van Hem. Ik ervaar dit als het grootste geschenk in mijn leven. Mijn geboortedatum, 8 december, Hoogfeest van Maria Onbevleete Ontvangenis, is ook zonder meer een bewijs van Gods persoonlijke liefde. Alle andere fasen van mijn leven vloeien harmonisch voort uit dit dubbel geschenk van God. Ze waren telkens een grote wending en verrassing. Tegen deze achtergrond beschouw ik ook mijn emeritaat: wederom uitdrukking van Gods liefdeplan voor mij. Ik ben dankbaar dat God mij de Congregatie van het H. Sacrament heeft laten kennen.

Dat was ook een onvoorziene wending en grote verrassing. Onze stichter, de heilige Pierre-Julien Eymard, had een heel bijzondere band met Maria. Misschien deel ik in die genade. Zij, Maria, heeft vaak positief geantwoord op mijn vurige gebeden. De Adventstijd geeft mij de gelegenheid om nog intenser en in liefde met de ogen van Maria het gelaat van Christus te beschouwen in de aanbidding, in het gelaat van de mensen, in mijn emeritaat. <

J. van Burgsteden sss
Emeritus hulpbisschop
Bisdom Haarlem-Amsterdam

Bisschopswijding Mgr. Hendriks

In de vroege ochtend van zaterdag 10 december, verzamelden zich uit het hele land groepen mensen: op perrons was het een hartelijk treffen en een waar 'zwaan-kleef-aan'-effect. Op de snelwegen werden opvallend veel auto's vol priesters en bisschoppen gesignaleerd. Ieders doel: Hilversum, waar rector Jan Hendriks in de Sint Vitus kerk tot hulpbisschop van ons bisdom werd gewijd.

In de mooie, zeer persoonlijke plechtigheid werden mgr.Hendriks de handen opgelegd door mgr. Punt, mgr. Van Burgsteden en mgr. Van den Hende, de bisschop van Rotterdam uit welk diocees mgr. Hendriks afkomstig is en vervolgens door alle Nederlandse bisschoppen en zo werd hij in hun midden opgenomen. De Mis was ook het afscheid van mgr. Van Burgsteden, die met emeritaat gaat. Hij kwam er in deze wijdingsviering 'wat bekaaid' af aldus mgr.Punt, maar mgr. Van Burgsteden vatte dat op zijn eigen, hartelijke wijze op: "Hij moet groter worden, ik kleiner". Bovendien, besloot mgr. Punt, blijft mgr. Van Burgsteden nog assistentie verlenen waar nodig, 'dus we kunnen vast nog heel vaak afscheid van hem nemen."

De fotoreportage op deze pagina's is gemaakt door fotograaf Steef Pardoen. Op de website van het bisdom en op de website van mgr. Hendriks vindt u nog meer foto's: >> www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl en >> www.arsacal.nl

Slachtoffers seksueel misbruik

In de wijdingsliturgie werd in de litanie van alle heiligen een bede opgenomen voor de slachtoffers van seksueel misbruik. Op uitnodiging van bisschop Jos Punt waren enkele slachtoffers van seksueel misbruik aanwezig bij de wijding. Zij zijn door de bisschop en enkele medewerkers van het bisdom intensief begeleid, de meesten van buiten het bisdom. Recent heeft een van hen de prieterraad van het bisdom toegesproken over zijn ervaringen bij de Salesianen. De slachtoffers, die verder anoniem wensen te blijven, zagen hun aanwezigheid als een stap naar erkenning, heling en verzoening.

lees verder op pagina 8 >

Fotoreportage: Steef Pardoen, Uitgeest

> vervolg van pagina 6

Woord aan het einde van de bisschopswijding

“Doe maar wat Hij u zeggen zal”. Het zijn de laatste woorden die Maria in het evangelie spreekt. Op de bruiloft van Kana werden ze gericht tot de dienaren – de diakonoi in het Grieks, ministri in het Latijn, je zou het bijna met “bedienaren” mogen vertalen. Het bruiloftsfeest lijkt ten einde, want de menselijke wijn is op. De situatie op dit feest tekent ons menselijk onvermogen, dat wij altijd ergens aan onze grenzen raken, niets meer te bieden hebben. Maar dit menselijke feest wordt tot een overvloedig bruiloftsfeest, met Christus als de bruidegom en Maria als de bruid als beeld van de Kerk en nieuwe Eva.

“Doe maar wat Hij u zeggen zal”, deze bemoedigende, aanmoedigende woorden heb ik als mijn bisschoppelijk motto, mijn wapenspreuk, gekozen. Ze zijn een uitnodiging tot geloof en vertrouwen en zij laten ons een weg zien van je door Maria laten leiden tot vertrouwen in Jezus, die ons in het bruiloftsmaal van de Eucharistie tegemoet treedt. <

Mgr. J. Hendriks

Mgr.Hendriks heeft als wapenspreuk gekozen: “Doe maar wat Hij u zeggen zal.” Het zijn de laatste woorden die Maria in het evangelie spreekt.

Mgr. Hendriks, heeft een eigen website geopend. Daarop staan berichten, overwegingen, preken en informatie. U vindt de website op >> www.arsacal.nl

Ethiopische aartsbisschop Abune Berhaneyesus Souraphiel bezoekt Nederland: “We kunnen veel van elkaar leren én we hebben elkaar nodig”

Eind oktober bezocht de Ethiopische aartsbisschop, mgr. Abune Berhaneyesus D. Souraphiel CM Nederland, België en Duitsland. Samen Kerk sprak met hem.

Mgr.Berhaneyesus Souraphiel was dankbaar dat hij de kans kreeg naar Nederland te komen: “Ik wilde de kerkleiders bedanken voor hun jarenlange steun en voor het prachtige missiewerk dat de Nederlandse missionarissen in Ethiopië hebben gedaan.” Gingen er vroeger Nederlandse missionarissen naar Ethiopië, inmiddels hebben we in ons bisdom twee Ethiopische pastoors. Mgr. Berhaneyesus Souraphiel: “We willen de jarenlange band die er tussen onze landen bestaat, graag versterken. Met behulp van katholieke missionarissen en organisaties kunnen we pastorale en sociale projecten uitvoeren. Daarvoor zijn we de Europese en Nederlandse kerk dankbaar. We willen dat werk uiteraard consolideren, maar daarnaast dragen we als katholieke kerk in Ethiopië ook bij aan de economische ontwikkeling van ons land.”

Baken van hoop

Mgr. Berhaneyesus Souraphiel bezocht onder andere de Bisschoppenconferentie: “Daar hebben we gesproken over de kansen en de uitdagingen van de katho-

lieke kerk in Nederland. Laten we ervoor bidden dat de Kerk hier aan kracht zal herwinnen en een baken van hoop zal worden in deze moeilijke periode.” Wat kunnen we als katholieke kerk in Nederland leren van de Ethiopische Kerk? “Wij zijn allen leden van dezelfde wereldkerk. We kunnen veel van elkaar leren, omdat iedere gemeenschap hetzelfde geloof op een unieke manier beleeft en uitdraagt,” vindt mgr. Souraphiel.

Er zijn religieuze spanningen in Ethiopië. Hoe is de positie van de – kleine – katholieke kerk? “We werken hard om de christelijke waarden in Ethiopië te bewaren en te beschermen tegen de agressieve verspreiding van de fundamentalistische Islam,” aldus mgr. Souraphiel. “Vanwege het toenemende moslim fundamentalisme onder invloed van Saudi Arabië en Pakistan worden oecumene en interreligieuze dialoog zeer urgent. Om een vreedzaam samenleven te bevorderen, brengen we als katholieke kerk verschillende groepen bij elkaar. We willen daarbij wederzijds begrip bevorderen en voeden. Wij – en ook de andere christelijke kerken in Islamitische landen – hebben daarbij de hulp van de westerse kerken hard nodig.” <

MdZ

Nederlands bezoek in Ethiopië in januari van dit jaar. Derde van rechts: aartsbisschop Abune Berhaneyesus Souraphiel, links naast hem mgr.Punt en mgr. Kasteel.

De katholieke kerk in Ethiopië zet zich actief in voor de vredesdialoog.

Adventsactie 2011: Verzoening door dialoog

De laatste jaren gaat Ethiopië gebukt onder oplopende etnische en religieuze spanningen, zoals recent in Jimma en Dessie, toen moslims christelijke kerken in brand staken. De interreligieuze inspanningen door de katholieke kerk in Ethiopië vormen dit jaar een van de voorkeursprojecten van de Adventsactie.

De kleine Katholieke Kerk in Ethiopië spant zich actief in voor dialoog die verzoent. Zonder dialoog en verzoening is er geen blijvende ontwikkeling, aldus aartsbisschop Abune Berhaneyesus Souraphiel. Hij beveelt onder meer twee initiatieven aan die de dialoog en verzoening tussen verschillende groepen willen bevorderen. De ‘pelgrimages van hoop’ willen mensen van verschillende geloven en etnische achtergronden met elkaar in contact brengen. Iedereen die meedoet wordt een potentiële vredeswerker, die bijdraagt aan een goed leef- en werkklimaat voor alle geloofsgemeenschappen en alle etnische groepen in Ethiopië. Daarnaast wordt gewerkt aan de musical Golgotha. Daarbij worden alle christelijke partijen betrokken. .

Hoe kunt u bijdragen?

Wilt u bijdragen aan de vredesdialoog in Ethiopië? Dan kunt u uw donatie overmaken op rekening 65.31.00.000 ten name van Adventsactie, Den Haag. Vermeld bij uw overschrijving eventueel uw voorkeursproject.

Meer informatie over de projecten op >> www.adventsactie.nl

Kredietcrisis of ethische crisis?

Gerard van Wissen

Inmiddels houdt de financiële crisis de gemoederen al geruime tijd bezig. Terwijl de Commissie De Wit nog volop bezig is te onderzoeken wat er in 2008 gebeurde met Fortis en ABN AMRO, kraakt de eurozone in haar voegen en is de staatschuld van de VS gestegen tot historische hoogte. Kan de kerk een bijdrage leveren aan de oplossing voor onze financiële problemen? Zijn het wel financiële problemen of ligt er iets anders aan ten grondslag? Margot de Zeeuw vroeg het verschillende deskundigen, van binnen én buiten de kerk. Dé oplossing heeft het nog niet opgeleverd, wel uitwisseling en discussie.

Als ik dit artikel schrijf, bestaan de euro en de eurozone nog. Vanmorgen stond in de krant hoe een aantal Centrale Banken in een gecoördineerde actie de geldpersen heeft aangezet. Dat het slechts een tijdelijke oplossing is, daarover is iedereen het eens, maar het korte termijneffect was onmiddellijk merkbaar aan de stijgende beurskoersen. Het roept de vraag op of we niet van het ene 'doekje voor het bloeden' naar de volgende pleister rennen, terwijl niemand de wond behandelt. Het lijkt alsof we slechts tijd rekken en hopen dat de patiënt er vanzelf weer bovenop komt.

De financiële instellingen zijn kwetsbaar en ze zijn onderling zo verweven, dat het faillissement van de een, grote risico's oplevert voor de ander. Dat maakt het gevaarlijk de vrije markt zijn werk te laten doen: een domino-effect van faillissementen en financiële problemen bij de banken, verzekeraars en pensioenfondsen heeft desastreuze sociale gevolgen. Bovendien blijkt de politiek onmachtig: politici kiezen voor de korte termijn van de verkiezingen en overheden voor het eigen landsbelang. En hoewel *Occupy Wallstreet* prachtige televisie oplevert van oprecht boze 'mensen van de straat', lijkt de beweging niet te leiden tot concrete hervormingen. Ykje Vriesinga liet in NRC Handelsblad van 25 november zelfs zien dat ook achter *Occupy Wallstreet* een geoliede marketingmachine schuilgaat die de mythe van de 'spontane sociale beweging en uitbarstingen van woede' zorgvuldig

regisseert. Zo houden de financiële sector, overheden en consumenten elkaar in een wurggreep. Niemand lijkt in staat de impasse te doorbreken.

Persoonlijke verantwoordelijkheid

Op 24 oktober jl. publiceerde de Pauselijke Raad voor Justitia en Pax een brief over de hervorming van het internationale en monetaire systeem. De Raad geeft eerst een analyse van de oorzaken van de monetaire, economische en politieke situatie en biedt dan een richting waarin we oplossingen kunnen vinden. Prof.dr. Gerard van Wissen is voorzitter van het Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk. Hij constateert dat er opnieuw behoefte is aan ethiek: "Iedere economische beslissing is een ethische beslissing. We hebben de harde les geleerd dat er meer nodig is dan het streven naar winstmaximalisatie om een duurzaam economisch model te kunnen voeren," zegt hij. De uitdaging ligt vervolgens in het beantwoorden van de vraag hoe de ethiek zich verhoudt tot het marktmechanisme: "In het vrije marktmodel wordt het profijtdenken overheersend, terwijl in het sociaaldemocratische model de individuele verantwoordelijkheid wordt ingeperkt. In het christelijke economische model worden mensen juist op hun individuele verantwoordelijkheid aangesproken." De staat speelt ook in het christelijke model een centrale rol bij de zorg voor het algemeen welzijn, "maar de verantwoordelijkheid voor het algemeen welzijn ligt bij ieder individu, bij iedere organisatie, ieder bestuur én bij iedere financiële instelling," aldus prof. Van Wissen.

We lezen dagelijks alarmerende berichten in de media en 'achteraf wijsheden' die vaak neerkomen op: 'We hebben het niet zien aankomen, hadden we toen geweten wat we nu weten, dan hadden we het anders aangepakt.' Het probleem ligt er echter en er moet iets gebeuren. Het is urgent én het is belangrijk. Niet voor niets benadrukt de Pauselijke Raad in de brief dat economische en financiële instabiliteit en ongelijkheid een groot gevaar vormen voor de wereldvrede. Van Wissen: "Ik denk dat het om twee dingen gaat: een mentaliteitsverandering én een structuurverandering. Onze maatschappij is inmiddels ver afgeraakt van het christelijke model, waarbij iedereen persoonlijk verantwoordelijk is voor het welzijn van de groep. Er is vervreemding opgetreden en veel besturen >

staan ver af van de mensen over wie zij beslissen. Ons uitgangspunt zou moeten zijn: wat is ons mensbeeld? Daar begint al ons handelen en dat biedt een ethische basis. En daarnaast hebben we behoefte aan een structuurverandering. Tot nu toe was er een groot gebrek aan inkadering, aan regels. De politiek én de financiële toezichthouders hebben daar steken laten vallen, dus het is niet zo gek dat de financiële sector dan zijn gang gaat. We moeten opnieuw kijken naar het systeem en naar de verkeerde stimulansen daarin, zoals de bonuscultuur.” Is hij somber? Prof. Van Wissen: “Ik zie dit ook als een catharsis, een manier om opnieuw te beginnen.”

In de brief stelt de Pauselijke Raad dat het primaat van de politiek moet terugkomen en er wordt gepleit voor een wereldautoriteit. “Onze economische en financiële activiteiten spelen zich allang af op wereldniveau,” legt Van Wissen uit. “De wetten en regels die hen moeten inkaderen, zijn echter allemaal op nationaal niveau georganiseerd. Dat biedt veel speelruimte, om niet te zeggen: een juridisch en ethisch niemandsland. Daarin kon deze crisis ontstaan.” Het document pleit daarom voor een wereldautoriteit op het gebied van het internationale financiële verkeer die dit ‘gat’ kan opvullen. “Dit ligt bij veel mensen gevoelig,” aldus Van Wissen, “maar het wordt in de eurozone bijvoorbeeld steeds duidelijker dat het gebrek aan een adequaat institutioneel kader mede oorzaak is van de huidige crisis.” Hij vindt de ‘Verenigde Staten van

Europa’ uiteindelijk dan ook onvermijdelijk, “maar dat moeten we dan wel verbinden met het subsidiariteitsbeginsel uit de sociale leer van de kerk: wat lokaal georganiseerd kan worden, houden we lokaal, wat centraal moet, dat regelen we centraal.

Dat er uiteindelijk een ‘global village’ met enige vorm van centraal gezag zal ontstaan, beschouwt Van Wissen als een logische ontwikkeling en ook hoogleraar Economie Lans Bovenberg benadrukt dat in zijn artikel *De kerk en de crisis* in Katholiek Nieuwsblad van 11 november 2011: “De legitimiteit van internationaal gezag moet worden versterkt door een besef te ontwikkelen dat we allen tot één wereldfamilie behoren met een gezamenlijke lotsbestemming.” De kerk kan in dat proces een belangrijke rol spelen zegt hij: “Zij kan bouwen aan lokale gemeenschappen waarin mensen zich geliefd weten... Door te bouwen aan onderlinge liefde, compassie en begrip heeft de Kerk een belangrijke sleutel om bij te dragen aan het ontstaan van gezaghebbende internationale organisaties.”

Verbeter de wereld...

De afgelopen dagen heb ik diverse mensen bevraagd op de thema’s uit dit artikel. Twee daarvan reageerden uitgebreider (zie het kader). Zij benoemen wat mij ook dwarszit: deze crisis is van ons allemaal. Eigenbelang staat hoog op onze morele agenda. Niet alleen bij bankiers, maar denk ook eens aan de bouwfraude. Recent viel de NMA

Nonnen bestormen Wall Street

De Amerikaanse franciscanes zr.Nora Nash vindt er geen doekjes om: “Als je naar de grote financiële instellingen kijkt, moet je beseffen dat er hebzucht in het spel is.” Onlangs bracht zr.Nash een bezoek aan de topmannen van Wall Street-bank Goldman Sachs: “De Wall Street bank,” zo meldden ze de directieleden, “moet consumenten beschermen, de beloning van topbestuurders inperken, de transparantie vergroten en meer rekening houden met armen. Goldman zou, kortom, Gods werk moeten doen,” aldus de zusters. (bron: De Volkskrant, 15 november 2011).

Het Duitse KIWI volgt een ander traject. Dit instituut is opgericht door het Duitse bisdom Rotenburg-Stuttgart. Deskundigen van het instituut lichten op verzoek bedrijven en organisaties door en beoordelen de bedrijfsprocessen op de onderliggende ethiek. Dat doen ze door te ‘praten van mens tot mens’ vanuit het motto *mensen, waarde, zingeving*.

Prof. Van Wissen: “De Kerk heeft wel degelijk iets in huis waarmee we in deze crisis iets kunnen, maar het is wel zaak bescheiden te blijven. Ik denk dat het belangrijk is mensen en organisaties te bemoedigen en niet te snel een moreel oordeel te vellen. Je kunt de dingen niet van de ene op de andere dag veranderen, veranderingen hebben vaak grote consequenties en daarmee moet je zorgvuldig omgaan. Je moet als Kerk dus met je voeten in de modder staan als je op dit terrein autoriteit wilt verwerven.”

Studiedag

Op 11 mei organiseert het Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk een studiedag over dit thema met als titel Ethiek en ondernemen. Meer informatie vindt u binnenkort op de website: www.cslk.nl Hier vindt u ook een link naar de tekst van de brief van de Pauselijke Raad voor Justitia et Pax.

binnen bij een aantal telecombedrijven: de telefoontarieven kunnen waarschijnlijk beduidend lager zijn, maar de sector wordt ervan verdacht nog steeds prijsafspraken te maken, ondanks eerdere boetes.

En hoe staan we er zelf in? Wie zou een bonus van € 100 weigeren? Of van € 1.000? En € 500.000 dan? Wie vindt zijn 13^e maand overbodig, omdat hij genoeg heeft aan

zijn salaris? Kortom: waar ligt onze eigen grens? Wat is ‘inhalig’ en wat is ‘je goed recht want je hebt er hard voor gewerkt’? Vragen waarop ik ook niet zomaar een eerlijk antwoord kan geven. Prof. Van Wissen zei het al: we moeten stapje voor stapje vooruit. En om maar met een cliché te eindigen: het begint bij onszelf. <

Margot de Zeeuw

Wat vindt de financiële sector?

“De mens is zelfzuchtig”

“Het verschijnsel van een ethisch vacuüm is niet van vandaag of gisteren. De mens blijkt toch telkens weer zelfzuchtig en tot het kwade geneigd als de gelegenheid zich voordoet zichzelf te verrijken. Dit keer staan de bankiers in de schijnwerpers, maar een andere keer is het weer een andere beroepsgroep. Ik denk dat de crises worden veroorzaakt door het feit dat de techniek en communicatie zich zo snel ontwikkelen dat de regelgeving het onvoldoende kan bijhouden. Daardoor ontstaan er ‘gaten’ tussen wat behoorlijk is en wat juridisch nog is toegestaan. Bij het ontbreken van de tweede defensielijn, zoals een sterk ontwikkeld normbesef, kom je dan in de problemen. Normbesef kun je niet vastleggen in wetten. Dat is iets levends wat we voortdurend met elkaar toetsen, evalueren en verder ontwikkelen. Het zou veel meer het leidende principe moeten worden in alle ondernemingsbesturen. Toezichthouders, zoals de Raad van Commissarissen van een onderneming, moeten dit stimuleren en levend houden. De kerk zou een rol kunnen spelen bij het ontwikkelen en toetsen van een normenkader.

“Ik geloof niet in een wereldautoriteit. Het is wel duidelijk dat er door landen soevereiniteit opgegeven zal moeten worden aangaande een aantal zaken. De wereld is onderling zo verbonden dat voor grensoverschrijdende problemen er ook een grensoverschrijdende autoriteit geaccepteerd zal moeten worden.”

Otbert de Jong, partner bij adviesbureau MetisGRC, voorheen bankier. MetisGRC houdt zich onder andere bezig met vraagstukken op het gebied van integriteit en goed bestuur binnen de financiële sector.

“Verlies lijden is niet onethisch”

“De tulpenmanie van 1637 doet vermoeden dat economische dwaasheid geen moderne uitvinding is. Het is ook onwaarschijnlijk dat het moderne, rationele investeringsmodel in moreel opzicht noemenswaardig verschilt van het 17e-eeuwse model. De ‘morele dimensie’ van de huidige crisis beschouw ik dan ook als een lege kreet. Het is uiteindelijk niet onwettig om verliezen te lijden. Pijnlijk: ja, maar niet a priori onethisch of immoreel. De huidige crisis is weinig meer dan de meest recente incarnatie van de tulpenmanie, dit keer met onroerend goed als tulpenbol. Door de moderne communicatiemiddelen en technieken is de crisis wel versneld. Hij is bovendien ingewikkelder vanwege de mondiale schaal en onderlinge verwevenheid van de economieën.

“Blijkbaar heeft iedere generatie het nodig een eenvoudige economische wet zelf te ervaren: wat meer waard wordt, kan ook weer minder waard worden. Iedere overheid die tijdens de groeiperiode de staatschuld heeft laten oplopen, iedere consument die een tweede hypotheek op zijn huis heeft genomen om de korte-termijn consumptie te financieren, is medeverantwoordelijk voor de huidige situatie.

“De mens is geneigd zijn eigen belang na te streven. Het ontwikkelen van een nieuw moreel bewustzijn is wenselijk, zeker op het gebied van individuele verantwoordelijkheid en vrije wil. Ik betwijfel echter of dit in de toekomst een dergelijke crisis zal voorkomen. Het is de taak van banken om de economische visie van haar klanten om te zetten in een financiële strategie. Naarmate de klant minder inzicht heeft in financiële zaken, heeft de bank een grotere taak op het gebied van advies en zorg, maar het zou een ontkenning van de vrije wil van de klant zijn om hem de eindverantwoordelijkheid voor de eigen financiële beslissingen te ontfemen.

“Het meest realistisch is het om je te beperken tot een duidelijk en internationaal gerespecteerd juridisch raamwerk en om te pogen de complexiteit van de wederzijdse afhankelijkheden in de wereldeconomie hanteerbaar te maken door een meer transparante rapportering. De vrije markt is niet perfect en onfeilbaar, maar is in zijn praktische, en ook morele en ethische uitwerkingen, tot dusver onovertroffen. We zouden er goed aan doen dit te waarderen voordat we het lichtzinnig in naam van een of ander abstract en onbewezen ‘hoger goed’ op de helling zetten.”

Jan Cernohorsky, director Westpac Institutional Bank, Londen

De oude kerk van Middenbeemster.

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelden al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn geïnteresseerd. We kregen een reactie uit de Beemster (399 jaar droog;) nauwkeuriger gezegd: Westbeemster, waar gevierd kan worden dat er al 375 jaar een parochie is.

De oude schuilkerk 'De Kerckhaan'.

375 jaar kerken met tegenwind

Het klooster/schoolcomplex van OLV van Lourdes.

We kunnen de Beemsterpolder met een gerust hart de 'polder aller polders' noemen. Sinds 1999 is hij immers geplaatst op de werelderfgoedlijst van UNESCO. Toen de Zuiderzee in de middeleeuwen ontstond, ontstond ook de Bamestra-poel. Een erg uitgebreid blubberig geheel, ontstaan omdat de lokale boeren alle klei eruit haalden. Er moest iets gebeuren en de officiële drooglegging van het meer was op 19 mei 1612 gereed. Kort voor de voltooiing was alles weer ondergelopen, maar uiteindelijk ontstond er, midden in het bestand van de strijd tussen het katholieke Spanje en het protestante Holland, een maagdelijk land vol mogelijkheden.

Katholieke infiltratie

Van de 122 deelhebbers aan het polderproject, waren er slechts drie niet protestant, dus waren er slechts bouwplannen protestantse kerken, liefst vijf! Slechts één werd gerealiseerd: die in Middenbeemster (1621). De architect was – wonderlijk genoeg – een katholiek: Hendrick de Keyser, die in Amsterdam onder andere de Westerkerk op zijn naam heeft staan. Onmiddellijk na de bouw verzakte de toren, maar men kreeg hem stabiel en Pieter Post zette er een leuk topje op. Zowel de Amsterdamse Westerkerk als de kerk van Middenbeemster zijn verder heel brave bouwwerken naar katholieke traditie, met een toren aan de hoofdingang en een lang schip. De preekstoel, die eigenlijk in het hart van het gebouw had gemoeten (zie de Noorderkerk in Amsterdam), hangt nog gewoon op de oude katholieke plek, ergens aan een pilaar halverwege het schip.

Van het begin af aan was er toch sprake van katholieke 'infiltratie' in de polder. Zo lezen we hoe men in 1624 maatregelen overwoog om een 'ingeslopen Roomse priester' (bedoeld is Piet Matthijsz, zonder vaste woon- of verblijfplaats) uit de Beemster te verdrijven. Inmiddels waren er ook doopsgezinden in het polderproject geïnteresseerd. In Middenbeemster staat, vlak bij de molen 'De Nachtegaal', hun kerkgebouw ('Vermaning' heet dat in die kringen), daterend uit 1785.

Torens in zicht

Er zijn in de Beemster slechts twee kerken met torens gerealiseerd. De eerder genoemde hoofdkerk van Middenbeemster en eentje in het noorden van de polder, in 'Westbeemster'. Die katholieke toren kwam pas in 1879 tot stand. In de eerste jaren van het bestaan van de Beemster vierde men de Mis gewoon bij mensen thuis met die 'ingeslopen Roomse priester'. Daarna kerkte men in zeker vijf schuilkerken. In 1742 werd de eerste echte statiekerk gebouwd met

De op één na langste spits van Noord-Holland.

de toepasselijke naam: 'D'Ark van Noach' aan de Westdijk. De katholieken leverden een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de polder en werden daarom gedoogd.

Vanaf 1636 had de Beemster een eerste 'Mispriester' op een vaste stek. Een boerderij aan de Jisperweg (waar de meeste katholieken woonden) werd voor hem leeggehaald. Op de deel werd de liturgie gevierd. Aangezien de gangbare mening was: 'liever Turks dan Paaps', had hij het niet gemakkelijk. Theodorus Verwijnen, dominicaan, moest allereerst vechten met het Haarlemse kapittel dat de polder wilde opdelen over de buurtparochies buiten de polder. Toch kreeg Verwijnen het voor elkaar dat er in 1637 een zelfstandige parochie voor de Beemster werd opgericht. In 1656 kwam de polderparochie in handen van de wereldheren van het bisdom Haarlem. Eind 1600 is er een Jansenistische pastoor. Hij was er van overtuigd dat maar zeer weinig mensen zalig zouden worden. In 1723 ontstaat uit dat krampachtige heilsdenken de 'Rooms-Katholieke kerk van de oude cleresij' (geestelijkheid), later de Oud-Katholieke kerk genaamd. Het centralistische Rome van die dagen heeft overigens ook een bijdrage geleverd aan het schisma door de bisschopsvoordrachten van de kapittels van die dagen te negeren en, aangezien Holland als een missiegebied gold, het te houden bij regiovicarissen.

Katholieke bouwrijver in Westbeemster

In 1855 werden de parochiegrenzen door Mgr. De Vree aangegeven. Heel eenvoudig: de ringvaart (toen 'Ringsloot' genaamd) gold als een watermuur rond de polderparochie 'Bamestra' (de deftige naam voor de Beemster). De vijf schuilkerken funtioneerden als goede geestelijke steunpunten. We noemden de 'Ark van Noach' al. Verder waren er de boerderij 't Hofje aan de Westdijk, de schuilkerk 'Vrederust' aan de Volgerweg (waarbinnen een mooi houten paneel met engelen rond het eucharisti-

sche IHS-symbool) en de schuilkerk aan de Middenweg in de bijna oudste stolpboerderij van de polder uit 1667. Uit 1752 dateerde de schuilkerk aan de Jisperweg, een verbouwde stal achter de pastorie. Het gebouw siert zich nu met de naam 'De Kerckhaen' en ligt nu links van de huidige St. Jan de Doperkerk.

Kort na het herstel van de bisschopelijke hiërarchie in 1853 ontstonden grootse bouwplannen: de vijf schuilkerken hadden hun beste tijd gehad en werden vervangen door één grote kerk aan de Jisperweg in Westbeemster. Architect Bijvoets tekende voor het ontwerp van deze reusachtige neogotische kerk, die in 1879 werd ingewijd. Een indrukwekkende toren prijkt (verrassing!) aan de oostkant. De kerk is op het westen gericht en staat dus helaas verkeerd om. De grote Cuypers en zijn vriend Alberdingk Thijm moeten (zo ze deze kerk al gekend hebben) met hun tanden hebben geknarst. De zusters Franciscanessen van Bennebroek zaten er echter niet mee en vleiden zich in 1910 tegen de kerk aan met hun voortreffelijke O.L. Vrouw van Lourdeschool. Een stevige boogbrug van gewapend beton geeft toegang tot het indrukwekkende klooster- en schoolcomplex van de hand van architect Van Sante. Boven de hoofdingang een Jugendstiltegeltableau, voorstellende de H. Maagd, van de firma 'De Porceleynse Fles', die ook de kruiswegstaties in de Haarlemse kathedraal vervaardigde. Op de bovenverdieping van de korte poot van het bouwwerk (het klooster) is de kapel. Het onlangs verschenen jubileumboek vertelt hoe (als het water niet te hoog was) het complex verwarmd werd met brongas uit de sloot. School en klooster zijn nu niet meer als zodanig in gebruik en de kindertjes zitten nu in een saai schoolgebouw erachter.

De kerk nader beschouwd

De kerk valt op door de toren met de enorme langgerekte spits, de langste (op Hilversum na) van ons bisdom. Geheel in tegenstelling daarmee maakt het kerkge-

Interieur van de kerk bij het gouden feest in 1928.

bouw van binnen een wat lage indruk. Terwijl de bundelpijlers en de kruisribgewelven een opgaande lijn suggereren, wordt dat effect teniet gedaan door de opvallend kleine vensters van de lichtbeuk. Indrukwekkend zijn wel weer het hoofdaltaar en de zijaltaren uit de bouwtijd. Opvallend is het fraaie houtsnijwerk. Mooie panelen met daarop onder andere het offer van Melchizedek en het manna in de woestijn. Het orgel is van de hand van de gebroeders Franssen en dateert uit 1890. In juni 1943 stortte een Britse bommenwerper naast de kerk neer. Alleen de transeptramen waren beschadigd. De kerk heeft een fraai kerkhof aan de westkant met een groots ingangshek met daarop de tekst: 'Heden ik, maar morgen gij.' Gelukkig is het indrukwekkende kerkgebouw al vele jaren vooral een inspiratiecentrum voor de levenden. En nu maar gauw vieren dat de Beemster bijna 400 jaar bestaat en al 375 jaren actieve katholieken herbergt! <

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Gebruik is gemaakt van het artikel van Jan Duin in Samen Kerk van oktober 2004 en het boekje van pastoor Voets uit 1986 t.g.v. het 350-jarig jubileum. Onlangs verscheen ook nog een indrukwekkend jubileumboek van de Lourdes-school: 'Een Roomsche enclave'.

1

< 1. Derde kerstsamenzang Uitgeest

Voor de derde keer wordt op kerstavond in Uitgeest een kerstsamenzang georganiseerd in de open lucht. Iedereen die de kou en gladheid durft trotseren is van harte welkom. Eerst wordt het kerstverhaal voorgelezen, vervolgens zingt popkoor Surprising (99 koorleden!) kerstliederen vanaf de open vrachtwagen. De aanwezigen (de eerste twee edities trokken gemiddeld 750 buurtgenoten) kunnen meezingen, een beker Glühwein of warme chocolademelk drinken en uiteraard een plakje spijbsbrood van banketbakker Putter nuttigen. Bij de vuurkorven kunnen de handen opgewarmd worden. Datum: 24 december, aanvang: 20.00 uur, locatie: grasveld De Darse, Haverkamplaan, Uitgeest (Waldijk), meer informatie: >> www.kerstuitgeest.nl >

< 2. Kerst in het Bijbels Museum

Het Bijbels Museum wordt dit jaar weer omgetoverd tot een sfeer vol kersttoneel. Een prachtige kerststal en oude prenten verbeelden de geboorte van Jezus en laten zien wie hem kwamen bezoeken. En er is uiteraard het jaarlijkse kerstconcert op eerste Kerstdag. Dit jaar zingt vocaal kwartet 'Quatre Bouches' christmas carols. Kijk voor meer informatie op >> www.bijbelmuseum.nl of bel met 020 6242436 >

< 3. Kersttentoonstelling van Abdijkaarsen samen met 'Adopteer een vroedvrouw'

De tentoonstelling van kerststallen en -groepen, afkomstig uit alle werelddelen, trekt ieder jaar weer een groot aantal bezoekers naar Abdijkaarsen in Egmond. De grot van drie meter hoog die centraal staat in de expositie is op zichzelf al een bezienswaardigheid, maar de expositie onderscheidt zich dit jaar extra door de bijzondere samenwerking met de stichting Adopteer een Vroedvrouw die zich inzet voor de opleiding van verloskundigen in Ethiopië. Het thema van de tentoonstelling luidt dan ook niet voor niets 'Verwondering'. De tentoonstelling is te zien t/m 6 januari 2012. Openingstijden: dagelijks van 10.30 tot 16.30

5

>

uur behalve 1^e Kerstdag en Nieuwjaarsdag. Adres: Abdijkaarsen, Vennewatersweg 27, Egmond-Binnen. >

< 4. Guldenmis

De woensdag in de derde week van de Advent is gewijd aan Onze Lieve Vrouw. Deze speciale viering in de Sint Jan de Doper kerk in Langedijk wordt ook wel de Guldenmis genoemd, omdat ze bij zonsopgang wordt gevierd. De kerk is die ochtend met enkel kaarslicht verlicht. Prachtig! Een mooier begin van de dag is niet mogelijk. Datum: 14 december. Aanvang: 08.00 uur. >

> 5. Kerstmis in de Kathedraal

Zondag 18 december
20.00 uur Festival of Nine Lessons and Carols met zang van de Bavocantoorij
De toegang is gratis

Zaterdag 24 december

17.00 uur Kinderviering m.m.v. groep 5 van de Koorschool St. Bavo

20.30 uur en 23.00 uur Nachtmissen met zang van het Kathedrale Koor.

De vaste misdelen zijn uit de Messe Solennelle van L. Viërne

Voor de nachtmissen zijn kaarten nodig. Deze zijn af te halen in de kathedraal na de hoogmissen op 12 en 18 december. Voor de tweede nachtmis zijn ook kaarten voor aanvang van de viering achter in de kathedraal af te halen.

Zondag 25 december

10.00 uur Pontificale Hoogmis met zang van het Kathedrale Koor.

De vaste misdelen zijn uit de Krönungsmesse van W.A. Mozart

Voor deze viering zijn geen kaarten nodig.

Het Kathedrale Koor verzorgt op Tweede Kerstdag met Holland Symphonia een kerstconcert in de Philharmonie te Haarlem. Voor meer informatie: www.theater-haarlem.nl >

> 6. Lessons & Carols in Laurentiuskerk

Engelse kerstliederen (Christmas Carols) zijn zondag 18 december te horen in de Laurentiuskerk op het Verdrunkenoord in Alkmaar. Ze klinken in de Lessons & Carols van de Martinus Cantoorij. 'Holy babe sleeping there' van Barry Ferguson is een primeur voor Nederland. Ander nieuwe werken zijn 'People look east' van P. Buzing en 'Adam lay ybouden' van Boris Ord. Bekende kerstliedjes zijn 'Once in royal David's city' en 'On this day'. In de samenkomst kan men meezingen met onder meer 'O come all ye faithful' en 'God bless you merry gentlemen'. De carols worden afgewisseld met lezingen. Aanvang: 17.00 uur Zie ook: >> Martinuscantorij.nl >

> 7. Jij de ster van kerstmis in de musical "De Hemel op Stelten"!

Heb je zin om eens echt in een musical mee te spelen? Om drie dagen te oefenen nieuwe vrienden te ontmoeten en tot slot op 5 januari in de spotlights te staan met een echte professionele musicaluitvoering? Ben je ouder dan

zes jaar? (er is geen maximumleeftijd; tieners en jongeren zijn komen ook) Meld je dan nu aan voor het Kisi-nieuwjaarskamp in Heiloo. Maar doe het snel, het zit al bijna vol!!! Mail naar: >> Liesbeth@olvternood.nl

Van 3 tot 5 januari komen kinderen uit het hele bisdom bij elkaar om te oefenen en om te leren wat het betekent een echte kerstster te zijn. De uitvoering is aansluitend op donderdagmiddag 5 januari. Kaarten om de voorstelling bij te wonen zijn bij de ingang van de grote kapel te koop.

Kosten voor deelname aan het kamp zijn: € 50,00 per persoon en € 40,00 voor ieder tweede of volgend gezinslid. Kosten voor het bijwonen van de voorstelling zijn: € 3,50 per kind en € 5,00 per volwassene. Het kamp wordt georganiseerd door de dienst Huwelijk en Gezin van het bisdom, het Diocesaan Heiligdom O.L.V ter Nood en KISI-Nederland (zie >> www.kisi.nl) >

6

<

7

<

KISI Meespelen in De hemel op stelten

Kerstmusical

Doe dan mee aan het musical-kamp van 3 t/m 5 januari 2012 bij Onze Lieve Vrouw ter Nood, Heiloo

Meer informatie en aanmelden bij: liesbeth@olvternood.nl

Alleen komen kijken?
Bedevaartkapel, Diocesaan Heiligdom "Onze Lieve Vrouw ter Nood", Heiloo

5 januari 2012 - 16.00 uur € 5,00 per persoon
kinderen tot 13 jaar € 3,50

Kaartjes te koop in december, iedere zaterdag en zondag in 't Oesdom, het bezoekerscentrum van Onze Lieve Vrouw ter Nood en/of 5 januari voor aanvang van de voorstelling.

De herdertjes lagen bij nachte....

Een van mijn favoriete kerstliedjes is het: 'de herdertjes lagen bij nachte...' De herders 'hebben hun schapen geteld' en slapen een vredige slaap, onwetend van het grote wonder dat vlakbij hen staat te gebeuren. Toch hebben zij kennelijk een rol in het verhaal, want ze worden wakker van een groot licht en een engel. De engel vertelt hen over het bijzondere kind dat verderop in een stal geboren is. De herders gaan op zoek en vinden het kind: in een kribbe, tussen os en ezel in een stal. 'Zij stonden tot schreiens bewogen en knielden voor Jezus neer' besluit het tweede couplet.

Waarom komt de engel naar de herders? Waarom niet naar de mensen in het dorp? Naar de priesters in de tempel? Of de bestuurders van de stad? Het tweede boek over Jezus, geschreven door paus Benedictus XVI helpt ons op weg naar een antwoord. Hij verwijst naar de profetie van Zacharia. Daarin wordt verteld over een herder die gedood zou worden, waardoor de schapen uiteen gedreven zouden worden. Ratzinger schrijft: "Jezus is zelf de herder van Israël, de herder van de mensheid... De herder geeft zijn leven voor de schapen. (Joh.10,11) Op de onheilsprofetie volgt onmiddellijk een heilsbelofte schrijft de paus vervolgens: "Nadat ik uit de dood ben opgewekt, zal ik jullie voorgaan naar Jeruzalem." "Voorgaan" is een typisch woord uit de herderstaal, aldus de paus. Bij de 'goede herder' horen volgens hem het offer van het leven voor de schapen en het voorgaan: "Want het offer van het leven is het voorgaan... door de diaspora heen worden de schapen definitief samengebracht... Zo lezen we aan het begin van de nacht op de Olijfberg ook de belofte dat Jezus zich echt als herder zal profileren, de verstrooiden zal samenbrengen en hen naar God in het leven zal binnenvoeren." (pag.140).

Het offer van de herder

Het idee van de 'plaatsbekleding' doordeesemt de hele godsdienstgeschiedenis schrijft de paus op pagina 158. In allerlei vormen proberen mensen het dreigende onheil af te wenden door het over te dragen op plaatsbekleders. Kwaad moet worden verzoend, rechtvaardigheid worden hersteld. Mensen schuiven op die manier de straf op anderen af en

proberen daardoor zichzelf te bevrijden. Die plaatsbekleding door mensen- of dierenoffers blijkt uiteindelijk toch ongeloofwaardig aldus de paus. Vervanging is geen plaatsbekleding! De profetische uitspraak van hogepriester Kajafas tijdens het proces van Jezus – 'De ene sterft voor velen' - vat het verlangen van de godsdienstgeschiedenis van de wereld samen schrijft de paus (pag. 159). Hij diept dit uit via Johannes die nog een commentaar toevoegde aan het woord van Kajafas: Jezus zou inderdaad sterven, en niet alleen voor zijn volk, maar ook om de kinderen van God die verstrooid zijn, te verzamelen en tot eenheid te brengen (11, 51v). Paus Benedictus: "Dat verzamelen slaat niet meer op een geografisch bepaald land, maar op het een worden van de kinderen Gods. Het verzamelen is gericht op de eenheid van alle gelovigen en verwijst zodoende naar de gemeenschap van de kerk en eigenlijk nog verder: naar de definitieve eschatologische eenheid." (pagina 160) Het is de goede herder, die zijn schapen verzamelt, telt en voorgaat: "Zij hielden vol trouwe de wachte, zij hadden hun schaapjes geteld", zingt het kerstlied. Hier nog afwachting, onwetendheid!

Het bloed van het paaslam aan de deuren, dat ooit de eerstgeborenen van Israël in Egypte spaarde voor de wraak van Gods engel, die profetie van Zacharia, de herders en hun schapen bij de stal, de houten kribbe en uiteindelijk dat houten kruis, waar de herder en het lam samenkomen. Hier offert de herder zichzelf voor zijn schapen en is hij tegelijkertijd het paaslam. "God heeft Hem aangewezen als middel van verzoening door zijn bloed," zegt Paulus (Rom.3, 23-25). De paus schrijft hierover: "Wij allen hebben de reinigende kracht van de liefde nodig die zijn bloed is."

Vader, vergeef het hun....

De herders bij de kerststal maken onmiskenbaar deel uit van het heilsverhaal. Zij zijn niet geleerd, onwetend, wachtend, maar zij zien wel degelijk de Messias in het kleine kind: "Toen kwam er een straal uit hun ogen en viel op het kindeke teer..." vervolgt het lied.

Paulus geeft aan 'onwetendheid' een extra dimensie in een autobiografische terugblik: "Maar ik heb barmhartigheid ondervonden, omdat ik, nog ongeloofig, handelde in onwetendheid" (1Tim 1,13). De paus schrijft hierover: "Wanneer wij rekening houden met zijn vroegere zelfverzekerdheid als perfecte wetstudent die de Schrift kende en nakwam, is dat harde taal. Hij, die bij de beste meesters geleerd had en zichzelf als een waar schriftgeleerde mocht beschouwen, moet, wanneer hij terugkijkt, erkennen dat hij onwetend was. Maar het is de onwetendheid die hem gered heeft en die hem in staat heeft gesteld zich te bekeren en vergeving te krijgen. Eigenlijk moet dit samengaan van geleerdheid en diepe onwetendheid tot nadenken stemmen. Het toont de problematiek van een weten dat verwaand en zelfgenoegzaam is en dus niet tot de waarheid zelf komt, die de mens zou moeten omvormen." En daarmee zijn we terug bij het kerstverhaal: de hogepriesters en geleerden van koning Herodes wisten precies waar de Messias volgens de profetie geboren zou worden, maar wetende, herkenden zij hem niet. (Mt 2, 4-6) Het waren eenvoudige herders en wijzen uit het verre oosten die onwetend waren, maar toch zagen. <

MdZ

Jezus koning in kleinheid

Als je gedurende de voorbereidende periode op Kerst, het boek *Jezus van Nazareth II* leest, beginnend bij de intocht in Jeruzalem, wenden je gedachten zich automatisch naar een andere trektocht van circa 2000 jaar geleden, die ook per ezel afgelegd werd. Maar dan één die richting de stad Bethlehem voer. Hoewel de bestemming duidelijk geografisch anders van aard was en niet direct leidde naar de vervulling van het Paasverhaal, weet je dat het resultaat van deze trektocht van Maria en Josef per ezel wel het begin was van dit heilsplan.

Zij kenden Jezus niet?

In dit tweede deel van het boek *Jezus van Nazareth* gaat paus Benedictus XVI in op de figuur Jezus en centrale thema's van het christelijk geloof, namelijk de reden van Jezus dood en de betekenis van de verrijzenis.

'Zij kenden Jezus niet', zo staat er op een bepaald punt geschreven over het besef van de discipelen over Christus. Was Jezus een oproerkraai, een zelloot, iemand die uit politieke overwegingen de tempel reinigt van handelaren en van al het andere misbruik dat daar

plaatsvond? Deze man was duidelijk een man van God. Deze grote man, die klein en hulpeloos ter wereld komt in een kribbe, komt als koning Jeruzalem binnen. In alle elementen van zijn handelen zie je dat hij de beloften van het Oude Testament in vervulling brengt. Steeds verwijst hij door zijn doen en laten naar God en gaat het hem niet over het handelen volgens zijn eigen plannen en wensen.

Wat een inspiratie en uitdaging voor je eigen leven om naar dit voorbeeld van Christus te leven en je eigen plannen en wensen te laten varen. Het roer in feite over te dragen en te zeggen: God, neemt u de regie. Christus kwam als een koning, maar dan een, die gericht is om te dienen en die zichzelf, hoe wonderbaarlijk ook, identificeert met een kind. Christus, de vredevorst, de Messias zag zichzelf als 'klein' en kwam duidelijk niet om zijn eigen plan te voltrekken, maar deed alles vanuit en voor de Vader. Jezus: een koning in kleinheid. <

Beate Gloudemans

Jezus' opstanding uit de dood

Paus Benedictus XVI begint het deel over de "opstanding uit de dood" met de constatering dat de opstanding de basis vormt van de Christelijke boodschap. Het Christendom valt of staat ermee. Als de opstanding uit het Christendom wordt gehaald, verwordt het christelijk geloof tot een religieus mensbeeld, en staan we er alleen voor. Wat me treft in zijn laatste hoofdstukken van het boek "Jezus van Nazareth", is dat de paus de verrijzenis ziet als een openbreken tot een heel nieuw soort van leven. Hij heeft het zelfs twee keer over "een soort mutatiesprong" van de mensheid. Door de verrijzenis van Jezus bereiken we een nieuwe mogelijkheid van mens-zijn. En hoewel dit natuurlijk een enorm gebeuren is, waar de mensheid in een heel nieuw licht en perspectief wordt geplaatst, wordt dat in het licht van de wereldgeschiedenis helemaal niet zo gezien. Het lijkt iets onooglijks, iets dat zo klein is dat het nauwelijks ontdekt wordt. Ratzinger, en velen met hem, laten zien dat in het perspectief van het rijk der hemelen de wereld er heel anders uit ziet. Hij spreekt over "een omkering van de verhoudingen die behoort tot de mysteries van God." Datgene wat voor ons menszijn de grootste gebeurtenis in de geschiedenis is, wordt alleen helder door een gelovige manier van kijken. En anders blijft het iets onooglijks, nietsbetekends.

Openheid

Bij het lezen van de laatste hoofdstukken, viel mij wel sterk op dat Ratzinger zeer rationalistisch en analytisch

als theoloog te werk gaat. Hij kan zo diep ingaan op vragen van andere theologen en tegenstellingen in de bijbel, dat je je soms afvraagt voor wie hij precies het boek heeft geschreven. Ik denk – eerlijk gezegd – dat het voor een niet-theoloog redelijk zware kost kan zijn. Zo heb ik al eens gemerkt dat sommige niet-katholieken in het boek een bewijs zien dat de paus niet in de verrijzenis zou geloven. Volledige onzin natuurlijk, maar door de complexiteit van de materie in zijn boek zou je wel eens in één van zijn theologische vragen gevangen kunnen worden.

Wat verder heel mooi is als het gaat over Ratzingers' analyse van de opstanding, is dat hij (in de zogenoemde verteltraditie) een beslissende rol ziet van vrouwen, boven die van mannen. "De Kerk is in haar juridische structuur op Petrus en de elf gebouwd, maar in de concrete gestalte van het kerkelijk leven zijn het telkens weer de vrouwen die de deur voor de Heer openen..." En zo komt er ook een duidelijke link tussen de opstanding en kerstmis, het thema van dit nummer van Samen Kerk: door de openheid van de Vrouw werd Christus onder ons geboren, (mede) door de getuigenis van vrouwen werd de Kerk geboren. <

SvA

Het Woord is vlees geworden

Wat grijpt ons met Kerstmis aan, naast dat prachtige verhaal van Sint Lucas? Het is het voorwoord van het evangelie van Johannes. De tekst van een oude man, die ziet wat er gebeurd is nadat hij lang geleden aan de oever van de Jordaan door Jezus gefascineerd was. De wereld is veranderd, nog maar beperkt, maar toch. De oude Johannes schrijft: "... aan allen, die Hem ontvingen, gaf Hij de macht, kinderen van God te worden: aan allen, die in zijn Naam geloven. Die niet uit bloed, noch uit de wil van het vlees of uit de wil van de man, maar die uit God zijn geboren. Het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond."

We weten allemaal wat het betekent, maar is dat echt zo? Socrates zei al, dat je pas iets kent als je het ook doet. Paus Benedictus schrijft in zijn tweede Jezusboek over deze tekst wanneer hij het Laatste Avondmaal behandelt, en met name de redevoering die Jezus houdt, het zogeheten "hogepriesterlijk gebed". Zijn lange bede om eenheid, zegt de paus onder veel meer, vraagt het geloof van de leerlingen in Hem en in de Vader die Hem gezonden heeft. Als wij dit geloof, dat door Petrus wordt verwoord, aannemen, dan treden wij binnen in een gemeenschap die inderdaad, aldus Benedictus, iets "lijfelijks" heeft: "het lijft individuele mensen in een werkelijk lichaam in". Onze eenheid is een proces van "inlijving" in de gemeenschap met Christus. Vandaar dat wij zo boos en verdrietig zijn als we horen van lijfelijk misbruik, als de gemeenschap van Christus met ons, zijn volgelingen, zijn vrienden en huisgenoten, wordt besmeurd door

mensen die, zoals het in het evangelie heet, "ergernis geven". De slechtste reactie, maar zeer begrijpelijk, is die van het weggaan. Als je weggaat verbreek je de banden met iedereen, en blij je uiteindelijk miserabel alleen. Eenheid is de garantie dat je niet verdwaalt.

De eenheid, zegt de paus, wordt door drie pijlers gedragen: het "sacrament van de opvolging", dat is het bisschopsambt, de heilige Schrift en de geloofsbelijdenis.

Verlossing uit de vervreemding

En waarvoor dient dit alles? Benedictus schrijft hierover: "De zending van de leerlingen heeft tot doel de hele wereld uit zijn vervreemding te verlossen en weer tot eenheid met God te brengen. Verlossing uit de vervreemding: om de wereld, die Gods sieraad is, te verlossen van de aangekoekte rommel, de vervreemding, de erfzonde. De Verlichting, die het christendom ver van zich wierp, heeft weet van die vervreemding. Heidegger zegt: de mens is "men" geworden en leidt een oneigenlijk bestaan. En voor Marx is vervreemding het sleutelwoord.

Misschien is dat wel de grootste warmte van Kerstmis, van dat wonderlijke evangelie van Sint Jan: dat wij ervaren dat die vervreemding, die erfzonde, van ons is weggenomen, dat we thuis zijn, om zoals de oude catechismus het verwoordde, "hier en hiernamaals gelukkig te zijn".

Wim Peeters

Wat is de Kerk *mij* waard?

De christelijke geloofsgemeenschappen in Nederland zijn de laatste decennia kwetsbaar geworden. Veel gedoopten hebben zich immers verontschuldigd. Krimp lijkt een onontkoombaar en pijnlijk gegeven. Maar één ding is duidelijk: klagen helpt niet. Hetzelfde glas is voor de een half leeg en voor de ander half vol. Bezorgde ogen zien dezelfde werkelijkheid anders dan hoopvolle ogen.

Zonder de realiteit uit het oog te verliezen, is het belangrijk om te zien hoeveel moedgevende activiteiten er in duizenden parochies en kerkelijke gemeenten in ons land plaats vinden. Ik noem allereerst het vieren van Gods verbond in Jezus Christus. Dat is immers het kloppend hart van waaruit de christelijke gemeenschap wordt opgebouwd. Ik noem ook de talrijke activiteiten op catechetisch en diaconaal terrein. En dat alles vaak met een oecumenische dimensie. Gods Geest brengt de leerlingen van Christus gelukkig steeds meer samen. Alles bijeen zien wij op het christelijke erf vele bloemen bloeien waar wij dankbaar voor mogen zijn. De liefde tot God en de vriendschap met Christus vertaalt zich in een veelheid van activiteiten waar wij fier op mogen zijn.

Het zal duidelijk zijn dat het kerkelijk leven vraagt om een stevig materieel fundament. Priesters, predikanten en andere pastorale krachten hebben recht op een gezonde boterham en de vele kerkgebouwen vragen om voortdurend onderhoud. Iedere kerkelijke activiteit kent wel een prijskaartje. Ondanks de kerkelijke krimp blijven de inkomsten voor Kerkbalans in de meeste gevallen redelijk op peil. Een en ander betekent dat steeds minder mensen steeds meer voor hun geloofsgemeenschap over hebben. Maar dat is natuurlijk geen vanzelfsprekendheid.

Niet voor niets hanteert de actie Kerkbalans al enkele jaren de termen "verdiepen" en "verbreden". Mensen die aan de actie geven worden uitgenodigd om meer te geven en mensen die nog niet geven wordt gevraagd alsnog hun steentje bij te dragen. Zo kan verdieping en verbreding van de actie Kerkbalans concreet vorm krijgen.

Het bootje van de Kerk in Nederland kent vandaag de nodige tegenwind. Het heeft geen zin om dat te ontkennen. Maar Gods Geest waait ook vandaag en wil mensen enthousiast maken. Ieder van ons staat voor de indringende vraag: wat is de Kerk mij waard? Niet alleen als het gaat om het vieren van de liturgie of de beschikbaarheid voor vrijwilligerswerk maar ook financieel. Ik hoop met heel mijn hart dat onze gelovigen de verantwoordelijkheid van hun doopsel serieus willen nemen. Want alleen financieel gezonde geloofsgemeenschappen zijn toekomstbestendig. Geld is voor de christelijke gemeenschap geen doel op zich maar wel een onontbeerlijk middel.

Hopelijk wordt de actie Kerkbalans 2012 een succes. Deze actie levert immers een belangrijke bijdrage aan de voortgang van de lof Gods maar ook aan de overdracht van het evangelie van Christus en de dienst aan de nabije en verre naaste. <

Mgr. Dr. Gerard de Korte,
Bisschop van Groningen Leeuwarden.

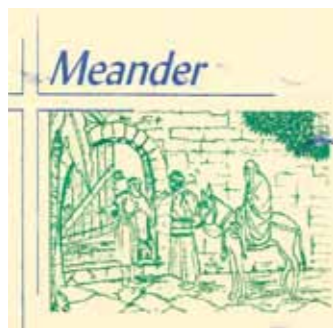
(Uit de Inspiratiekrant bij de Actie Kerkbalans).

Ieder jaar in de adventstijd word ik weer getroffen door de mooie melodieën van de adventsmuziek. De vertrouwde liederen roepen bij mij altijd de sfeer op van verwachting en hoop. De teksten bezingen een licht dat daagt in het oosten, de klanken ademen het vertrouwen op Gods belofte dat Hij onder ons komt. En wij bidden dat God dan ook daadwerkelijk onder ons mag komen: "O kom, o kom, Immanuël, verlos uw volk, uw Israel!"

door Eleonora Hoekstra-Ros

In een weekend van december staan er kerststukjes achter in de kerk. Het Sociaal Centrum van de **O.L. Vrouw-Verrijzenis te Hilversum** vraagt aan haar parochianen dit bij iemand in de buurt te bezorgen en een bezoekje af te leggen bij hen die aan huis gebonden zijn of een dierbare hebben verloren. De werkgroep heeft er een kerstgroet met een adres aangehangen.

Vorig jaar, het zal medio december geweest zijn, liep er weer een groep kinderen tussen de **H. Maria- en de H. Laurentiuskerk te Heemskerk**. Zij droegen lantaarns en sommige leden van de groep waren anders gekleed dan normaal. Het waren de jongeren van de regio-vormselgroep. Zij hielden een kerstavond en gingen op weg om de Engel en Maria op te halen, die in de kapel van de **H. Laurentiuskerk** te vinden waren. Vandaar gingen zij verder met het thema: "Samen naar de stal". Bij de Mariakerk werd het kerstverhaal voorgelezen en gezongen. Een warme traktatie ontbrak niet, alsmede een lichtgevende rozenkrans.

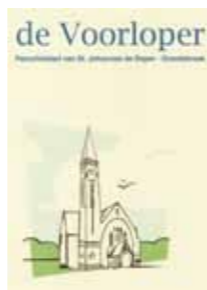
De parochianen van de **R.-K. Parochie Texel** werden op een kunstzinnige manier in oktober jl. uitgedaagd in het **parochieblad De Vuurtoren** om een glas-in-loodraam te ontwerpen voor vier ramen van 77 x 30 cm. met een ronde bovenkant in de portalen van de **Johannes de Doper** kerk op **Den Burg**. De wens van het parochiebestuur was deze ramen te voorzien van patronen of voorstellingen die passen in deze omgeving. Een vierluik was ook mogelijk. Het bestuur schreef een wedstrijd uit. Samen met een glazeniersbedrijf zal het parochiebestuur het ontwerp bepalen.

De Kruiswegquilters in Hoofddorp van de **parochie H. Joannes de Doper Hoofddorp** hebben een enthousiaste quiltgroep. Een groep dames komt een keer per maand bij elkaar om te quilten. Naast dat het een hobby is van lapjes stof aan elkaar zetten in een bepaald patroon en voorzien van een achterzijde, geeft het ook de gelegenheid om bij te praten. De groep geeft naast de verbondenheid en betrokkenheid ook gezelligheid aan elkaar. Zij stimuleren elkaar en geven elkaar adviezen en steunen elkaar in moeilijke tijden, om de ander moed in te praten. Als iemand ziek is zenden ze een kaartje of maken een gezamenlijke quilt voor een zieke.

De werkzaamheden aan de kerk vorderen gestaag, zo meldt het **parochieblad De Voorloper**. In deze periode is men bezig met de torenspitsreparatie. Het kruis van de toren en de loodmuts zijn reeds verwijderd. Bij nadere controle blijkt het hout meer verrot te zijn dan gedacht. Ook is er betonrot geconstateerd. Parochianen van de **St. Johannes de Doper te Grootebroek** werden daarom opgeroepen deel te nemen aan een "Hemels Gevel diner" in de Paus op 8 december jl.

De Lieve Lezertjes, een leesgroep van moderne literatuur die romans bespreekt waarin levensvragen en intermenselijke relaties, religieuze of ethische dilemma's centraal staan heeft in de **parochiegemeenschap St. Augustinus/Buitenveldert** zijn eerste lustrum gevierd. In het catechesebeeraad werd destijds het verzoek gedaan om met een leesgroep te starten. Het initiatief sloeg destijds zo aan dat er nu elke twee maanden een roman met diepgang wordt besproken. De leesclub heeft nog steeds geen pakkende naam, maar is intussen een hechte club van mensen geworden die meeleven met elkaars lief en leed. Het kerkbestuur besloot de groep een lunch aan te bieden. Vooraf was er een boekbespreking!

augustinus nieuws

Sinds enige tijd krijg ik toezending van het **Weekblad Omhoog voor Kerk en Samenleving uit Suriname**. Op de voorpagina staat een groot artikel. Deze keer over het bezoek van de paus aan Assisi op 27 oktober jl. In de middenpagina treft je nieuws uit de parochies. Een pagina is gewijd aan spiritualiteit en liturgie. Actualiteit en puzzels voor het gezin, omgeven met advertenties van o.a. een meubelbedrijf die rotan meubelen verkoopt, staan op de laatste pagina. De voorpagina vermeldt in een kolom het meest actuele nieuws. Bezoek de website van het Bisdom Paramaribo staat in het cursief: >> www.bisdombparamaribo.org

De **R.-K. Parochie de Goede Herder** te Castricum nodigde 20 november jl. alle parochianen uit voor de feestelijke afsluiting van het Jubeljaar ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van de **St. Pancratiuskerk**. In het contactblad staan veel verslagen van de activiteiten die er aan vooraf zijn gegaan. Er kwam een jubileumboek met geschiedschrijving in woord en beeld en voor en door parochianen over de kerk. Er werden kavels aangeboden ten behoeve van het lunchpakkettenproject voor schoolkinderen in Ethiopië met ludieke inhoud zoals: een uur strijken, vier uur fruitbomen snoeien, grote pan kippen- of groentesoep maken, kerstpost schrijven voor (ouderen, blinden, gehandicapten.....) kaarten en postzegels zelf verzorgen. Kunnen ook door aanbieder ingekocht worden. Halen en brengen naar Schiphol. Enz. enz.

Kersttijd. Hartje winter, de natuur lijkt gestorven, de bomen zijn kaal, de dagen korter, de nachten langer. De stilte van Kerst. De stilte is het beste middel om zowel het welbehagen als het onbehagen intoom te houden en ons in die stilte voor te bereiden op een nieuw en misschien wel heel ander en beter jaar dan we nu afsluiten. Tenslotte wens ik ieder van u een zalig kerstfeest en veel inspiratie bij alle werkzaamheden voor dit grote feest met sfeer. Voor het nieuwe jaar wens ik u toe dat wij mogen leven onder de zegen van God en dat Zijn zegen mag rusten op alles wat u onderneemt, op ieders persoonlijk leven en op het leven in de parochies.

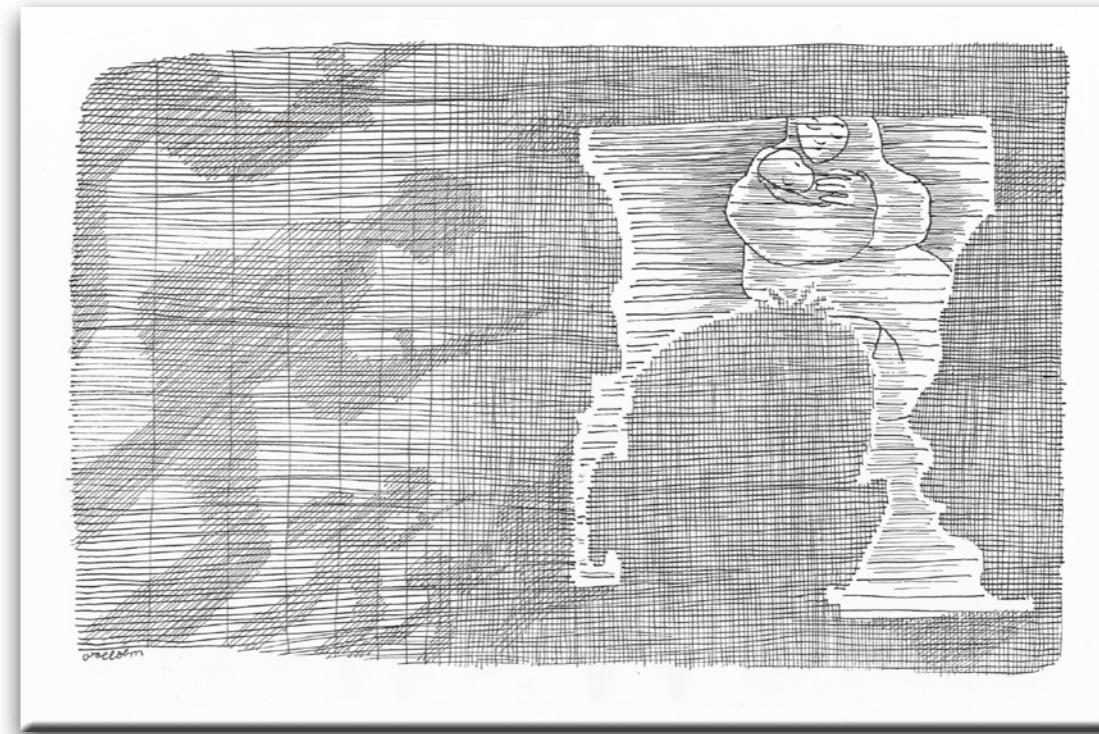
Alle Herodessen kunnen het Licht niet meer verdragen!

In een uitnodiging voor een kerstconcert lees ik: *In de warmte van de kerk, met de brandende kaarsen, is er gelegenheid om weer even terug te gaan naar oude tijden.* We gaan terug naar oude tijden. Naar de barre tijd van Jesaja de profeet, acht eeuwen voor Christus. Onrecht regeert. Jesaja roept zijn volk dat ronddwaalt in het duister toe: *Je zult een helder licht zien! De onderdrukkers zullen niet het laatste woord hebben. Zij zullen stukgeslagen worden, want een kind wordt geboren, een zoon wordt ons gegeven! Hij zal redding brengen!* Jesaja leefde in de verwachting dat God het er niet bij zou laten zitten. Hij verwachtte een goddelijke redder, een Messias, die de hele wereld zou omkeren.

Eeuwen later. Het volk leeft in duisternis. Opnieuw zien velen uit, de armen en onderdrukten voorop, naar een redder, een Christus. Er loopt een jonge man door Palestina. Hij spreekt gloeiende woorden en doet bevrijdende daden. Hij maakt het Woord van God waar en blinden kunnen weer zien, doven horen, lammen lopen en mensen, die (als) dood zijn, staan op. Hij verschijnt als een licht in de duisternis, maar de machthebbers vermoorden hem. Zijn leerlingen vluchten weg. God accepteert het echter niet en doet hem opstaan uit de dood, zo vertellen zijn opnieuw enthousiast geworden volgelingen. Zij gaan doen wat hij hen had voorgedaan en worden óók lichten in de duisternis. Jaren na zijn dood vertellen zij zijn levensverhaal. Tenslotte ook over zijn geboorte. Dat moet een bijzondere gebeurtenis zijn geweest, zeggen zij, want zo'n geweldig goed mens komt toch van God? Hij is toch Gods Zoon zelf? In die dagen wist men nog niks van een eicel en een zaadcel. Het zaad van een man bevatte een minimensje, dacht men, dat ingebracht werd in de schoot van de vrouw, die het als een broedstoof zou koesteren tot het geboren wordt. Daarom horen wij over Gods Geest die over dat jonge ongerepte meisje Maria komt en in haar schoot een goddelijk kind laat opgroeien. Jezus is geen mensenwerk, vertelt ons de boodschap. Er komt geen mannenmacht aan te pas. Hij is kind, zoon van God zelf. Hij wordt geboren in een stal tussen de dieren. Zo is hij vanaf den beginne er voor de onderkant van de samenleving. Want wie bezoeken hem als eersten? Hoge heren? Nee, arme herders, het uitschot in die dagen en vreemde snuiters uit verre landen. We noemen ze koningen, maar het zijn magiërs, sterrenwichelaars. Ook al onbetrouwbare lieden. Engelen roepen echter de herders toe: *Vandaag is in de stad van David uw redder geboren. Hij is de Messias, de Heer!* Maar dat gebeurde lang geleden. Hebben wij de hoop op vrede, liefde en geluk niet opgegeven?

Hoop

“Krantje mijnheer?” Op straat sprak een dakloze mij aan. “Ik heb er al een!” antwoordde ik naar waarheid. “Maar ik heb ook een gedichtenbundel geschreven! Wilt u die niet kopen?”. Dat deed ik natuurlijk. Er stond een gedichtje in over hoop. Het luidde: *Hoop? Heel je leven is RTL, Privé's, horoscoop, jij bent leeuw, je man is stier, is er nog hoop?* Een weinig hoopvolle tekst van deze Angelo, want zo heet de dakloze. Wat wil je ook als je al tien jaar over straat zwerft. Er lijkt

Woeloem – Wim Hessels, Herodessen bedreigen het Licht van Kerstmis.

weinig hoop te zijn voor al die mensen die vanwege alle domheid, al die grote heren en valse koningen, voor een dichte deur komen te staan. Mensen voor wie het leven duister is en eenzaam.

Angelo, de dakloze engel, dicht ook: *Niemand in het bijzonder die jou kent, niemand voor wie je bijzonder bent. Niemand die jou af en toe eens streelt, niemand met wie je je idealen deelt. Kon je maar zeggen wat je bedoelde, dat je je soms minder eenzaam voelde.* De eenzaamheid druip van zijn woorden af. Is er dan helemaal geen hoop op redding? Maar de Engelse dichteres Emily Dickinson dicht daar tegenin: *Hoop is dat ding met veren dat neerstrijkt in je ziel en een liedje zingt en nooit stopt – nooit!*

Dat ding met veren: zou dat niet de duif zijn, die heilige, vurige alsmaar vernieuwende Geest van God, die over Maria kwam en uit haar ongerepte schoot een kind geboren deed worden die zou opgroeien tot redder, bevrijder, Messias? Is het dezelfde hoopgevende Geest, die ook over ons komt als we bereid zijn – Jezus achterna – te blijven ijveren voor recht en vrede?

Ontvankelijk als een kind

God komt aan het licht in een kind alsof Hij daarmee wil zeggen: op kinderen zet ik mijn kaarten! Zij zijn de toekomst. Niet omdat ze vertederend zijn – al zijn ze

dat, maar omdat ze nog open en ontvankelijk zijn en zich nog niet gepantserd hebben met vooroordelen zoals wij zo dikwijls doen naar die ander, die vreemdeling, die dakloze, die zus, buurman of collega. Kerstmis is het feest om weer ontvankelijk te worden als een kind. Kerstmis is het feest om allemaal zwanger te worden van die vurige bevrijdende Geest van God die ons aanzet te speuren naar hoopvolle tekens van recht en vrede. En die zijn er!

Met Kerstmis gaat het niet over romantische verhaaltjes van lang geleden. Niet voor niets roepen de engelen: heden, vandaag, hier en nu is jullie een redder geboren! Volg hem na, doe hem na in je leven van alle dag! Dan bidden wij: *Wek mijn zachtheid weer. Geef mij terug de ogen van een kind. Dat ik zie wat is. En mij toevertrouw. En het licht niet haat!* (Huub Oosterhuis). Dan is er hoop en komt er licht voor misbruikte kinderen, voor kinderen als Mauro en Yossef. Voor mensenkinderen als Angelo, de dakloze. Voor wie niet? Dan wordt het Kerstmis: heden, hier en nu! <

O, Kerstnacht, schoner dan de dagen, alle Herodessen kunnen het Licht niet meer verdragen dat in onze duisternis blinkt!

Ko Schuurmans

Impulsdag Geloofsopbouw op zaterdag 21 januari a.s.

Op zaterdag 21 januari 2012 wordt de jaarlijkse Impulsdag georganiseerd voor pastorale krachten en toekomstige begeleiders op gebied van de geloofsopbouw (catechese, huwelijk & gezin en jongeren). De dag vindt plaats in het Julianaklooster in Heiloo. Suzanne van der Schot, schrijfster en docente Nederlands, zal één van de workshops verzorgen over *Relatiegericht jongerenwerk*.

Thema en programma

Het thema van dit jaar is: "Groeien in geloof". Hoe werk je mee aan de groei van anderen in jouw parochie(regio) en hoe zorg je voor je eigen groei? De dag begint met een korte gebedsviering, gevolgd door een inleiding op het thema's Middags zijn er twee workshopprondes met telkens vier workshops, waaruit de deelnemers een keuze kunnen maken. Tussen de beide workshops is er een lunchpauze, waarin de informatie-markt bezocht kan worden. De dag wordt afgesloten met een terugblik op de dag en een borrel.

M.b.t. de workshops kan er o.a. een keuze gemaakt worden uit: *Gezinsvieringen, (hoe) moet dat?, Je eigen spiritualiteit als vrijwilliger, Relatiegericht jongerenwerk, Hoe betrek je ouders bij sacramentencatechese, Introductie Theologie van het Lichaam, Hoe vertel je jouw geloofsverhaal? en Informatie over de catechese van de Goede Herder.*

Folders van de Impulsdag, o.a. met meer informatie over de precieze inhoud van de workshops, kunnen worden aangevraagd via >> info@jongbisdomhaarlem.nl of tel (023) 511 26 35.

Praktisch

De dag duurt van 11 uur (vanaf 10.30 uur inloop) tot 16 uur en wordt gehouden in het Julianaklooster, Hoogeweg 65 te Heiloo. Aanmelding voor de dag kan via www.jongbisdomhaarlem.nl of via hierboven genoemd e-mailadres of telefoonnummer. Graag uw naam, uw parochie en het aantal deelnemers vermelden. Aanmelden vóór 10 januari s.v.p.

Organisatie

De dag wordt georganiseerd door de dienst Geloofsopbouw (afdeling Catechese, Huwelijk & Gezin en Jongerenpastoraat) van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Kersttip! Prentenbijbel door Marijke ten Cate (ill.)

Mooie prentenboeken blijven leuk: als kraamcadeautje, maar ook voor oudere kinderen en voor volwassenen. Onder de indruk was ik van deze mooie Prentenbijbel, geïllustreerd door Marijke ten Cate, die dit najaar is uitgekomen. De bijbel bevat enorm mooie, heldere en warme illustraties met oog voor detail. Deze Prentenbijbel is de derde uitgebreide druk van de Prentenbijbel, die al eerder verscheen in 2007 en 2008. Deze dikke uitvoering telt acht extra verhalen en ook zijn bij sommige bestaande verhalen meer illustraties toegevoegd. De verhalen in de Prentenbijbel worden eenvoudig en aansprekend verteld in de vorm van korte teksten en blijven dichtbij de oorspronkelijke tekst. Achterin zijn vier pagina's toegevoegd met een historische schets, plus vier pagina's met bijbelse begrippen, waardoor deze uitgave ook heel bruikbaar is voor ouders die niet thuis zijn in de bijbel. Het is een aanrader voor kinderen in de leeftijd vanaf ca. 4 t/m 8 jaar. <

Prentenbijbel door Marijke ten Cate (ill.)
Uitgeverij Jongbloed/Nederlands Bijbelgenootschap, Heerenveen, 2011;
ISBN 978 90 8912 038 0; 280 blz.; € 29,95.

> 1. Dialoog in Muziek - 16: sweet sixteen

Op zondag 29 januari organiseert de Hoofddorpse Raad van Kerken voor de 16e keer Dialoog in Muziek: de grote korenmanifestatie van koren uit Haarlemmermeer en omgeving. Criterium is: koren mogen meedoen als er Haarlemmeerders op zingen. Deze 16e editie heeft als thema: Sweet Sixteen. Terugkijken naar vroeger, zoete of bittere herinneringen, waar vast muziek bij hoort: het is leuk als de deelnemende koren daar iets van kunnen laten horen. Maar vooral gaat het weer om de grote variatie, die de Dialoog in Muziek-middagen zo aantrekkelijk maken: mannen-, vrouwen-, musical-, kinder-, kamer-, shanti-, oratorium-, protest-, 55+-koren enzovoort die een kwartier lang hun eigen geluid laten horen. Dialoog in Muziek-16 vindt plaats op zondag 29 januari in de Hoofddorpse Marktplaatskerk, van 14 tot 17 uur. Elk koor mag een kwartier zingen. Koren die willen meedoen, kunnen zich tot 8 januari aanmelden bij Rien Wattel, >> dialooginmuziek@quicknet.nl, telefoon 06 160 40860. >

> 2. Duizend jaar gregoriaans (lezing/concert)

Voor een brede groep geïnteresseerden biedt ensemble Gregoriana onder de naam "Duizend jaar gregoriaans" lezingen aan over het gregoriaans, beschouwd vanuit een algemeen cultuurhistorisch perspectief. Centraal staan zaken als: Wat is gregoriaans? Geschiedenis van het gregoriaans. Wat is er door het gregoriaans zoal verdwenen? Hoe werd het gregoriaans overgeleverd? Hoe werd en wordt het gregoriaans uitgevoerd? De lezing wordt standaard voorzien van beeld- en geluidsmateriaal, en kan, afhankelijk van de wensen van de aanvrager, korter of langer duren (eventueel over meerdere dagen verspreid), dieper ingaan op bovengenoemde en/of andere aspecten

van het gregoriaans, worden voorzien van live gezongen muziekvoorbeelden, en eventueel worden afgesloten met een concert door het trio/kwartet Gregoriana. Deze lezing is bedoeld voor een algemeen geïnteresseerd publiek, waarbij niet alleen te denken valt aan kerkelijke gemeenten en parochies, maar b.v. ook aan vormingscentra, scholen, volksuniversiteiten, buurthuizen en bibliotheken. Nadere informatie: >> www.gregoriana.nl; >> r.lof@chello.nl; telefoon 035 6422606. >

> 3. Informatiebijeenkomst over bedevaarten naar Lourdes op 22 januari

De Lourdesgroep Haarlem en omstreken organiseert in samenwerking met de Stichting Organisatie Limburgse Bedevaarten weer een bus- trein- en vliegtuigreis naar Lourdes. Van 31 augustus tot 7 september wordt de treinreis begeleid door de medewerkers van de Lourdesgroep. Hier kunnen ook mensen aan deelnemen die niet zo goed ter been zijn. We gaan vanuit Haarlem met een touringcar naar station Den Bosch waar de Lourdestrein vertrekt. Ook is het mogelijk met het vliegtuig te gaan en in hetzelfde hotel te logeren als de treinreizigers. Het vliegtuig vertrekt vanaf vliegveld Eindhoven. We organiseren dit jaar weer een 10 daagse busreis van 1 t/m 10 juni a.s. Deze reis wordt begeleid door de medewerkers van de Lourdesgroep. Dit is een bedevaartreis met toeristisch karakter. Een prachtige reis door het mooie Frankrijk. Ook is het mogelijk met het vliegtuig te gaan en in hetzelfde hotel te logeren als de busreizigers. Het vliegtuig vertrekt vanaf vliegveld Eindhoven.
INFORMATIEBIJEENKOMST: Zondag 22 januari 2012, Locatie: Parochie Johannes de Doper, Amsterdamstraat 59, Haarlem, aanvang: 14.00 uur. Voor verdere inlichtingen en de uitgebreide brochure kunt u terecht bij: Joke Hoekman, tel. 013 521 6701, Theo en Rina v.d. Veldt, tel. 023

5244132, Irene Helmond, tel. 023 533 5005, Linda Walsweer, tel. 075 617 7605. >

> 4. Afscheid van Pim Brieffies

Op 28 januari 1986 werd door de toenmalige bisschop, Mgr. H.J.A. Bomers, de Diocesane Archiefcommissie (DAC) voor het bisdom Haarlem opgericht. Deze commissie kreeg onder meer als taak het geven voor voorlichting aan parochies over de mogelijkheid hun archief in bewaring te geven bij openbare archiefdiensten van het Rijk of gemeentes, en het stimuleren hiervan. Nu vijftien jaar later zijn er al meer dan 100 parochiearchieven in bewaring gegeven, bestaat de commissie nog steeds en doe zij haar best dit aantal verder te verhogen. Tijdens de 49e vergadering van de archiefcommissie, die gehouden werd op woensdag 16 november jl. in het bisschopshuis te Haarlem, werd afscheid genomen van de nestor, de heer Pim Brieffies uit Hoogkarspel. Hij was vanaf het begin in 1986 lid van deze commissie als vertegenwoordiger van het Westfries Archief in Hoorn. Hij werd door de voorzitter van de commissie, de Z.E. Heer Pastoor Nico van der Peet, hartelijk toegesproken en bedankt voor zijn langdurige en waardevolle inbreng. Als herinnering aan zijn werkzaamheden voor het bisdom Haarlem-Amsterdam werd hem een tweetal boeken aangeboden, te weten "Bewaar het toevertrouwde pand – Het verhaal van het bisdom Haarlem", geschreven door pastoor/archivaris Bertus Voets, uitgegeven in 1991, en "Hij wil bij ons wonen – Kerkenbouw en Bijbelse verbeelding in het bisdom Haarlem-Amsterdam", uitgegeven in 2009, van de hand van plebaan Hein Jan van Ogtrop. <

Kerstpuzzel

HORIZONTAAL:

1. Wordt op 25 december gevierd; 9. versierde spar; 17. wijfjesolifant; 18. beeldraadsel; 20. verharing; 21. moesplant; 22. computer; 24. draaien; 26. brandstof; 29. grote watervlakte; 30. tevens; 32. heerlijk; 34. schik; 35. bestuurder; 37. explosie; 39. seizoen; 41. moskeetoren; 43. steekvlieg; 45. springloop; 47. geestelijke; 48. bazige vrouw; 49. Christelijk feest; 51. stuk stof; 53. heidemeertje; 54. tafeltennisracket; 55. persoonlijk vnv.; 56. Griekse godin; 57. pruimensoort; 59. schapenhaar; 60. rund; 61. schaakterm; 63. bidhuisje; 64. patiënt; 67. bereide dierenhuid; 70. kerstversiering; 72. twaalf dozijn; 73. lor; 75. vloed van woorden; 77. hofteest; 80. tennisterm; 81. leerrede; 83. vuilnishoop; 85. vluchtheuvel; 87. nummer; 88. voetbalterm; 89. deel v.e. boom; 90. in orde; 92. drank; 94. notie; 95. Europeaan; 96. klein soort hert; 97. slimmerd; 99. grond bij een boerderij; 100. zuidvrucht; 102. ontkenning; 103. meetlat; 105. accident; 107. graafwerktuig; 109. prul; 111. ivoor; 112. bevel; 113. familielid; 116. stip op een dobbelsteen; 117. meteen; 118. ieder; 119. preekstoel; 120. briefaanhef; 122. Romeinse keizer; 124. bestuurscollege; 127. hartig hapje; 128. hoge berg; 130. ontstekingskoord; 132. deel v.e. vliegtuig; 134. zangstem; 135. kanaal; 137. knaagdier; 139. gekrenktheid; 142. hemelgeest; 143. adem; 145. kaasstremsel; 146. lengtemaat; 147. dwaas; 148. valse gelofte; 149. honingdrank; 150. een zekere; 151. onderwereld; 152. etmaal; 153. plechtige gelofte; 154. sprookjesfiguur die de kerstcadeautjes brengt; 156. winters voertuig; 157. drank; 159. aanstonds; 161. leervak op school; 162. geestelijke; 164. kraakbeenvis; 166. rij; 168. vreemde munt; 170. wiel; 172. waagstuk; 174. deel v.e. oor; 175. dun stuk hout; 176. pilaar; 178. binnenkort; 180. voorzetsel; 181. levenslucht; 183. voorzetsel; 184. moeder van Jezus; 186. zoogdier; 188. staat vaak onder de kerstboom; 189. stol.

VERTICAAL:

1. Boomwol; 2. godsdienst; 3. korte kous; 4. wijfjeshond; 5. loven; 6. cijfer; 7. stuurboord; 8. begerig naar; 10. lid van verdienste; 11. stormloop; 12. muzieknoot; 13. beryllium; 14. toeleg; 15. toegankelijk; 16. liniaal; 19. muzieknoot; 23. neergeslagen waterdamp; 25. vermogend; 27. zwemvogel; 28. schaden; 31. kerstverlichting; 33. hakwerktuig; 35. pook; 36. erfelijke factor; 38. tussenzetsel; 39. stapel; 40. giftig raagrass; 42. mist; 44. handvat; 45. uitgeslapen; 46. vergelijkingverhaal; 48. gevogelte; 49. slaapplaats op een schip; 50. kerkelijk zangstuk; 52. familielid; 54. lompe; 58. Europeaan; 59. keg; 62. stemming; 65. verhoogde plaats; 66. rijtuig; 68. projectieplaatje; 69. smal bloembed; 71. Engels bier; 73. zo koud dat het water ijs wordt; 74. schuldig; 76. scheepsvloer; 78. Griekse godin; 79. sleden; 81. Engels café; 82. graanafval; 84. gespitste mond; 86. jonge hond; 91. eindejaarsgroet; 93. de mensen; 95. hevig; 96. vreesachtig; 97. bijbelse vrouw; 98. eerbied; 99. akelig; 100. ruitperpet; 101. familielid; 103. opgerold stuk vlees; 104. kunsttaal; 105. dierlijk vet; 106. gewas; 108. hemelbrood; 110. geladen atoom; 112. ransel; 113. stap; 114. kerkgezag; 115. vogel; 117. Spaanse titel; 118. loot; 121. kerstversiering; 123. zeehond; 125. schoonheidsdienaar; 126. vlekkenwater; 129. ijskegel; 131. winterkleding; 133. verbouwer; 136. teerproduct; 138. jeugdpuistjes; 140. heuglijke viering; 141. slotwoord v.e. gebed; 143. talrijk; 144. gevoelvol; 146. vuurwerk afsteken; 148. duivelsrog; 149. voorzetsel; 150. elektronische post; 151. cosmetisch artikel; 152. hoeveelheid; 154. wig; 155. satijnachtige stof; 157. kraan; 158. lichtkring om de zon; 160. afgemat; 162. doopgetuige; 163. moerasvogel; 165. kooppoging; 167. het grootste hert; 169. vruchtbaar oord; 171. kathedraal; 172. drinkgerei; 173. schaaldier; 176. huisdier; 177. gedwee; 178. houding; 179. bloeiwijze; 182. motorschip; 183. verbrandingsrest; 185. muzieknoot; 187. rivier in Italië.

108	10	155	132	186	41	99	42	119	150	103	173	101	113	59	153	45
135	169	55	163	151	65	84	116	102	61	125	106	83	117	167	69	

1		2	3	4		5	6	7	8		9	10	11	12		13	14	15	16
		17				18				19		20				21			
22	23		24		25				26		27				28		29		
30		31		32					33		34				35		36		
37			38				39		40		41		42						
	43			44		45				46		47						48	
49					50				51		52		53				54		
55				56					57				58				59		
60			61			62		63							64				65
		66		67		68		69		70				71		72			
	73		74		75				76			77	78		79		80		
81				82		83					84		85			86		87	
88							89				90	91			92		93		
94						95				96				97				98	
						99				100				101				102	
103		104		105					106				107				108		
109			110					111								113		114	115
			116				117				118				119				
120	121		122		123				124	125				126		127			
128		129		130				131		132					133		134		
135			136					137	138					139			140		141
142								143				144				145			146
	147					148								149				150	
151				152					153					154				155	
156			157						158	159		160				161			
			162							163		164				165		166	167
168	169								170		171				172		173		174
175									176			177		178				179	180
181			182		183					184		185					186		187
188												189							

© Puzzelland

Stuur uw goede oplossing voor 23 januari 2012 naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Onder de goede inzenders verloten we tien cadeaubonnen. Vermeld dus duidelijk uw naam en adres.

Gespecialiseerd in begraafplaats werkzaamheden
 Grafdelven | Ruimen van graven | Individuele op- en herbegravingen | Grafkelders
 Verzamelgraf kelders | Urn muren en kelders | Uitbreiding en herinrichting
 Groenvoorziening | Padverharding | Restauratie en onderhoud grafmonumenten

De Hout 47, 1607 HB Hem | tel. 0228-544 484
 mob. 06-539 691 11 | info@begraafplaatservice.nl

**Vreker
 Begraafplaatservice BV**

WWW.BEGRAAFPLAATSSERVICE.NL

**VERBETER EEN STUKJE
 VAN DEZE WERELD!**

Veel kinderen in de wereld lijden honger.
 Al voor € 5,- per maand helpt U!

Wij hebben rechtstreeks contact met de Missieprojecten.
 Gratis folder: telefoon 050 534 04 52

Doe mee en help!

Banknummer 61.46.58.306
 Giro 57 33 838
 t.n.v. Stichting Missiewerk
 Postbus 1180
 9701 BD Groningen
 www.members.home.nl/mission123

Stichting Missiewerk M.A.W.
 Waterhuizerweg 20,
 9753 HR Haren.

DE TILTENBERG
 Grootseminarie
 St. Willibrord
 Zilkerduinweg 375
 2114 AM Vogelenzang
 tel. 0252 345 345
 www.tiltenberg.org

Denk je erover priester te worden?

Kijk eens op
www.tiltenberg.org
 of kom langs op
 De Tiltenberg!

Wilt u de priesteropleiding steunen? Uw gift is
 zeer welkom op rek.nr. 54 64 t.n.v. Het Grootseminarie

Bouwadvies Groot Holland

Zelfstandig onderdeel van de
 Monumentenwacht Noord-Holland.
 Wij zijn gespecialiseerd in:

- Aan- en verkoopkeuringen
- Meerjaren onderhoudsplannen
- Adviezen over vergunningen en subsidies
- Kostenramingen en begrotingen
- Begeleiding, toezicht en opleveringskeuringen
- Bestekken en werkschrijvingen

T: 075 6474586 F: 075 6474593
 info@bouwadviesgroot-holland.nl

Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
 Postbus 379, 1520 AJ Wormerveer

Monumentenwacht Noord-Holland

Bouwkundige inspecties en
 adviezen aan particulieren,
 ondernemingen, stichtingen en
 overheden over monumentale
 gebouwen in Noord-Holland

- Beoordeling van offertes en prijsopgaven
- Bereikbaarheids- en veiligheidsplannen

info@monumentenwachtnoordholland.nl
 www.monumentenwachtnoordholland.nl

T: 075 6474588
 F: 075 6474593
 Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
 Postbus 79, 1520 AB Wormerveer

Uit de kroniek en de agenda

Door omstandigheden is deze rubriek enkele malen uitgevallen. Om in deze omissie te voorzien hierbij ook nog enkele data van de vorige maanden. Onze excuses.

- 1 oktober: de bisschop nam deel aan de Maria-omgenging in Hoorn
- 8 oktober: de bisschop was aanwezig op de ontmoetingsdag van MOV-groepen in Heiloo.
- 15 oktober: de bisschop bezocht het symposium "Kerk en media" in De Tiltenberg bij gelegenheid van het koperen jubileum van het Sint Bonifatiusinstituut.
- 16 oktober: de bisschop vierde 150 jaar Sint Laurentiuskerk in Alkmaar in een pontificale eucharistie met o.a. abt G. Mathijssen OSB en deken E.Molzer.
- 24 oktober: ontvangst in Den Helder door admiraal M. J.M. Borsboom.
- 25 oktober: bisschop en hulpbisschop waren in Haarlem voor een persconferentie bij de benoeming van mgr. Hendriks tot hulpbisschop.
- 27 oktober: de bisschop nam deel aan een interreligieuze ontmoeting in Amsterdam.
- 29 oktober: bezoek aan familiedag KISIKids in Heiloo.
- 3 november: vergadering van de Bisschoppelijke Commissie Missie en Ontwikkeling met de adviesraad in Haarlem.
- 5 november: Nationaal Requiem in Best
- 6 november: de bisschop ontving zijne eminentie kardinaal Raymond Burke in de Sint Agneskerk in Amsterdam.
- 7 november: bisschop en hulpbisschop namen deel aan de Willibrorddag (dies) in Vogelenzang, waar kardinaal Burke de lezing houdt.
- 8 november: bisschoppenconferentie in Utrecht, met afscheid van de nuntius, mgr. dr. Fr. Bacqué.
- 12 november: diakenwijding in Sint Vituskerk in Hilversum.
- 13 november: de bisschop was aanwezig bij de viering van 150 jaar parochie IJpendam.
- 14 november: de bisschop nam in Zoetermeer het eerste exemplaar in ontvangst van het "Bajesbrevier".
- 15 november: de bisschop voerde in Haarlem overleg met de "Blauwe Zusters".
- 16 november: bisschop vergaderde met permanente raad in Utrecht. 's Middags nam de nuntius afscheid met een eucharistieviering en receptie in Den Haag, waarbij bisschop en hulpbisschop aanwezig waren.
- 17 november: de bisschop had overleg met de regio Amsterdam-Noord over de bouw van een nieuwe kerk.
- 20 november: op het Hoogfeest van Christus Koning vierde de bisschop de eucharistie in de Sint Bavo, welke mis door de RKK rechtstreeks wordt uitgezonden.

- 25 november: bisschop en hulpbisschop waren in de plebanie in Haarlem, waar oud-voorzitter Maarten Elsenburg van de "Stille Omgang" de hoogste pauselijke onderscheiding ontvangt: Commandeur in de orde van de H. Paus Gregorius de Grote.
- 28 november: de bisschop voerde in Den Haag overleg met de minister van defensie.
- 29 november: de bisschop vergaderde met de staf van het Militair Ordinariaat. 's Avonds sprak hij met een groep jonge katholieke managers.
- 1 december: de bisschop nam afscheid van enkele bestuursleden van de Stichting Vrouwe van Alle Volken.
- 5 december: de bisschop had overleg met de heer E. van Middelkoop, voorzitter van de Regiegroep Categoriale Zielzorg. 's Middags was de bisschop in Den Haag voor overleg met staatssecretaris Teven van Justitie.
- 7 december: de bisschop vierde Sinterklaas met de studenten van De Tiltenberg.
- 8 december: Hoogfeest van OLV Onbevlekt Ontvangen, verjaardag van mgr. van Burgsteden. De scheidende Hulpbisschop celebreerde in het bisschopshuis de H.Mis voor de curie, in concertatie met mgr. Punt. 's Middags is er een kleine afscheidsbijeenkomst in het bisschopshuis.
- 10 december: Wijding van mgr. Hendriks in de Sint Vituskerk in Hilversum, tevens afscheid van mgr. Van Burgsteden.
- 12 december: de bisschop had overleg met stichting RC Maagdenhuis in Amsterdam.
- 13 december: bisschop en hulpbisschop namen deel aan de bisschoppenconferentie in Utrecht.
- 14 december: de bisschop voerde overleg met Radio Maria.
- 15 december: bisschop en hulpbisschop vergaderden met de deken.
- 16 december: de door de bisschoppen benoemde commissie Deetman presenteert haar onderzoek naar seksueel misbruik van minderjarigen in de periode 1945-2011.
- 18 december: de bisschop en de hulpbisschop nemen deel aan de viering "Lessons and Carols" in de kathedraal.
- 20 december: de bisschop voert overleg met de burgemeester en ambtenaren van de gemeente Heemstede.
- 21 december: de bisschop vergadert met de Permanente Raad van de Bisschoppenconferentie. 's Avonds is de bisschop aanwezig bij de kerstviering van de redactie en medewerkers van Samen Kerk.
- 22 december: bisschop en hulpbisschop vierten met de leden van de Curie kerstmis in het bisschopshuis.
- 24/25 december: de bisschop pontificeert de Nachtmis van Kerstmis in de basiliek in Laren.
- 25 december: de bisschop viert de Dagmis in de kathedraal. 's Middags is de bisschop bij de kerstviering met daklozen bij de Zusters van Naastenliefde in de Amsterdamse Jordaan.

Oud-Hollandse kersthuisjes

Door Marius van der Knaap

Heerlijk, eindelijk is het moment aangebroken om de kerstpullen tevoorschijn te halen.

Terwijl ik in al menig huiskamer, NS station en winkelcentra opgetuigde kerstbomen zag staan begin ik er nu pas mee na sinterklaas. Ik moet zeggen; dat verhoogt de spanning wel! Vorig jaar ging ik naar een tuincentrum om wat kerstpullen te kopen. Eigenlijk wilde ik een nieuwe kerststal. Ik had altijd een heel kleintje gehad en wilde nu een wat grotere. Omdat ik ze nergens zag staan vroeg ik een verkoper ernaar. Hij wist me er wel een paar aan te bieden, "maar het assortiment hierin is al lang niet meer zo groot" zei hij. "Anders kan je ook zo een Oud-Hollands kersthuisje nemen met bijvoorbeeld een olie-bollenkraam, die zijn ook leuk en daar hebben we wel veel keus in." In deze huisjes geen os en ezel te vinden, laat staan het kindje Jezus zelf.

De enthousiaste verkoper begreep niet dat hij me appels aanbood terwijl ik om peren vroeg.

Terwijl ik dus denk dat de hele wereld met mij en om mij heen al weken uitkijkt naar kerst vraag ik me af of we naar hetzelfde uitkijken.. naar kerstnacht; Engelen die neerdalen bij herders in het veld. Wijzen uit het oosten die een ster volgen als wegwijzer. Herodes die in de stress schiet omdat hij hoort van een nieuwe koning. Daar staat toch wel iets heel bijzonders te gebeuren. En wat zien we? God op zijn kwetsbaarst; als baby gewikkeld in doeken in een voederbak, verwarmd door de adem van een os. Wat een risico nam God daarmee, waarom deed Hij dat toch? Maar goed, dat is geen vraag voor nu. We mogen blij zijn dat God, Jezus onder ons heeft gestuurd. We hebben wat te vieren! Iemand het beschuit met muisjes al gesmeerd?

N. Wadee; student bouwkunde:

Taizé was zo een verrassing...

'Veel van de liedjes versta ik niet, maar je luistert alsof je alles begrijpt', zegt N. Wadee uit Heemstede. Hij is al twee keer naar de jongerenontmoeting van Taizé in Brussel (België) en Poznan (Polen) geweest en wilt eind dit jaar weer naar de jongerenontmoeting van Taizé in Berlijn.

Waarom wil je nu ook weer naar Berlijn?

'Ik ben op zoek naar stilte. Mijn dagelijkse leven is zo druk met studie, werk en iedere dag je mailbox controleren bijvoorbeeld. Ik heb tijd nodig om mezelf te ontdekken. Daarna ben ik weer opgeladen en heb ik weer nieuwe energie. Dat heb ik nodig omdat ik een mens ben. Ik ben geen machine.'

Maar bidden en stil zijn kan toch ook thuis of in de kerk?

'Ja, maar daar zijn wel andere omstandigheden. Thuis is mijn concentratie veel minder. De eerste keer naar een jongerenontmoeting van Taizé was zo een verrassing. Er was hele mooie muziek, het was er donker, maar vooral merkte je dat de Heilige Geest daar echt aanwezig was. Veel van de liedjes versta ik niet, maar je luistert alsof je alles begrijpt.'

Is er alleen maar tijd om te bidden?

'Nee, het ontmoeten en de ervaringen delen van de andere jongeren die uit heel Europa komen is ook heel belangrijk. En natuurlijk het contact met het gastgezin en de workshops die er te doen zijn.'

Hoe is het om met zoveel christelijke jongeren bij elkaar te komen die allemaal uit een andere christelijke kerk komen?

'Ja, dat vind ik een groot pluspunt. Er wordt niet gesproken over hoe je eigenlijk zou moeten zijn. Er wordt wel gesproken over vrede en zingen kan iedereen. Ook de gastgezinnen zijn vaak heel gastvrij. Katholieke gezinnen zijn niet bang om een plek aan te bieden voor protestantse jongeren en protestantse jongeren komen graag bij katholieke gezinnen thuis. Taizé is er op gericht om elkaar te verrijken en in vrede met elkaar samen te leven.'

DiaconAction IJmond 2011

Wie op zaterdagavond 19 november langs de Vredesvorst kerk in Beverwijk liep, zal zich allicht verbaasd hebben over de gezellige (maar ook zeer luide) rock-'n-roll muziek die te horen was vanuit de sfeervol verlichte kerk. Wat speelde zich daar af?

Het antwoord op deze vraag luidt als volgt. Evenals eerdere jaren hadden de jongeren van de Christelijke kerken in de regio IJmond hun handen ineen geslagen om iets te organiseren in het kader van de actie "DiaconAction". Deze landelijke actie motiveert jongeren om zich in te zetten voor hun omgeving. Verspreid over heel Nederland bedenken groepen tieners en jongeren een eigen activiteit die ze in het weekend van 18, 19 en 20 november 2011 als groep samen uitvoeren. Zo geven zij inhoud aan de oproep van Jezus om er te zijn voor je medemens (diaconie). Meer informatie is te vinden op www.diaconaction.nl.

In voorgaande jaren zijn vanuit de regio IJmond al andere activiteiten georganiseerd met DiaconAction, zoals een high-tea voor bewoners van een bejaardenhuis, een middag van zang en dans voor geestelijk gehandicapten en een kunstveiling. Dit jaar bedachten de jongeren dat ze een inzameling wilden houden voor een goed doel, namelijk Terres des Hommes. Om dat te bereiken organiseerden de jongeren een talentenjacht met de titel "IJmond's Got Talent". En daarom klonk er op zaterdagavond in de Vredesvorst kerk gezellige muziek!

Bij het organiseren van een talentenjacht komt uiteindelijk veel kijken. Gelukkig was de locatie voorzien van alle technische hulpmiddelen, zoals een goede geluidsinstallatie, microfoons en een beamer. Maar ook moesten er kandidaten gezocht worden, een jury, eten en drinken moest worden geregeld en er moesten mensen zijn die de show konden presenteren. Aan

Contactgegevens

Jongerenpastoraat bisdom Haarlem-Amsterdam
Kruisweg 63 > 2011 LB Haarlem

[t] 023 511 26 35 > [e] info@jongbisdomhaarlem.nl

JONGEREN
pastoraat

Bisdom van Haarlem

Agenda

- >> 18 december Kerstfeest voor jongeren Langedijk
- >> 3-5 februari 2012 Vormingsweekend 3 De Tiltenberg, Vogelenzang
- >> 12 februari 2012 Jongerenactiviteit Amsterdam
- >> 24-26 februari 2012 Jongerenweekend langs kloosters en abdijen Julianaklooster, Heiloo
- >> 17 maart 2012 Stille Omgang H. Nicolaaskerk, Amsterdam
- >> 1 april 2012 WereldjongerenDAG
- >> 14 april 2012 BAVO dag Haarlem
- >> 16 mei 2012 Nachttocht naar Heiloo Vanuit diverse plaatsen

alles was gedacht en door de grote inzet van alle jongeren liep het helemaal gesmeerd.

De kandidaten gaven op de avond een indruk van hun talenten. En die talenten lagen op een zeer hoog niveau! Er werd gezongen, dansen uitgevoerd, piano en gitaar gespeeld. De jury en het publiek toonden veel enthousiasme over de uitvoeringen en de jury had een zware dobber om een eerste, tweede en derde plaats te bepalen. Tevens werd een mooie wisseltrofee uitgereikt (een beeldhouwwerk van twee handen die zich naar elkaar uitstrekken) die speciaal door een kunstenaar voor de gelegenheid was gemaakt. Deze wisseltrofee werd uitgereikt door Anita Witte; zij is werkzaam bij de afdeling diaconie van het bisdom Haarlem-Amsterdam <

Cursus Huwelijksvoorbereiding

Op 1 februari beginnen we weer met een cursus huwelijksvoorbereiding. Het is een intensieve cursus van zeven avonden, waarin verschillende thema's behandeld worden. Gun jezelf en je partner de tijd om even stil te staan bij dat belangrijke moment in je leven. De huwelijksvoorbereidingscursus is een cursus in groepsverband. Met verschillende andere stellen beginnen we de cursus met een gezamenlijke maaltijd. Aan de hand van een eigen huwelijksmapje worden vervolgens elke avond één of twee thema's behandeld. Op een cursusavond ga je vervolgens zelf ook aan de slag: in deelgroepen, in verwerkingsopdrachten of in geleide vieringen. Contacteer de verantwoordelijke van je parochie voor meer informatie of kijk op >> www.hoeksteen.org!

De vijf joodse feestrollen

Al jaren deelden de KRO en de NCRV hetzelfde pand, dit om de samenwerking te bevorderen. Tot voor kort is daar weinig van terecht gekomen, maar nu heeft de minister een ultimatum gesteld. Soms moet de creativiteit van buitenaf een zetje krijgen! De uitdaging ligt nu op tafel: gaan beide omroepen in een creatieve chemie elkaar stimuleren? Zo iets als: $1+1=3$? De KRO beschouwt zichzelf misschien wel als moderner, maar het blijft de vraag of dat zo is en ook: of dat winst is. Vóór mij ligt een project van de NCRV: de vijf feestrollen, Bijbelse boeken die in het jodendom op hoge feestdagen worden gelezen. Ik denk niet dat je een dergelijk project bij de KRO zou kunnen aantreffen. Ten onrechte!

Acteurs, maar vooral actrices lezen deze Bijbelboeken: Hooglied, Ruth, Klaagliederen, Prediker, Esther, in een bescheiden omlijsting van muziek: fluit door Mia Dreese en piano door Jo van Beusekom. De toelichtingen zijn van rabbijn Menno ten Brink en dominee Carel ter Linden, die elkaar uitstekend aanvullen. Tijdens het joodse Paasfeest wordt het Hooglied gelezen, die zinderende lofzang op erotiek en mystieke liefde. De actrice Alejandra Theus is Belgische en dat geeft een weergaloze charme aan haar declamatie. Wat een liefalligheid en verleiding! Dit is poëzie van het zuiverste water. "Boven mij zijn vaandel van liefde", verzucht ze over haar bruidegom. De stem van de bruidegom wordt door Bert Luppens vertolkt en het Hooglied is zo een beurtzang, al is niet altijd bekend welke verzen door de man en welke door de vrouw moeten worden gesproken! Ook de vriendinnen van de bruid krijgen nog een eigen stem. De eigenlijke hoofdrol blijft echter voor de bruid.

Jetty Mathurin, bekend van de musical over Boney M., leest het boek Ruth. Haar stem geeft een bijzondere menselijke warmte aan dit verhaal. Het boek Ruth is een kort verhaal dat allerlei boventonen bevat van messiaanse goedheid: het helpen van de armen. Ruth hoort dan ook tot de stamboom van Jezus, al is ze een vreemdeling, een Moabitische! Het is een verhaal van de oogst, te lezen op het oogstfeest Sjaveoet.

Tamar van den Dop leest het boek Esther. Het feest dat erbij hoort is Poerim, eigenlijk een soort van joods carnaval. Je moet zoveel drinken dat je het verschil niet meer weet tussen de vervolger Haman en de bevrijder Mordechai. Maar de werkelijke bevrijder van Israël is natuurlijk de vrouw Esther. Je merkt dat actrice Tamar van den Dop het bijzonder vindt om deze Bijbelse

vrouw goed in het licht te stellen: vooral als de dialogen in het verhaal beginnen, komt ze goed op dreef.

Het boek Klaagliederen, complex van taal en beeldspraak, is misschien wel het onbekendste en meest weerbarstige. Dat rampen het volk Israël treffen, komt vanwege de zonden van het volk, zegt dit boek, dat die rampen dan ook zonder problemen aan God toeschrijft. Dominee Carel ter Linden geeft een verhelderende uitleg: het eigen geweten onderzoeken is geen slechte houding als het gaat om rampen die de wereld treffen. Actrice Lineke Rijxman heeft zich op knappe wijze in deze teksten ingeleefd: je hoort dat ze elk woord eerst zelf heeft gewikt en gewogen alvorens de klaagzangen existentieel doorleefd voor te dragen.

Grote herkenning zal het boek Prediker oproepen bij de moderne mens: wordt de wereld wel beter, heeft het wel nut om gerechtigheid na te streven? Het bestaan is leeg, alle zwoegen heeft geen nut. Prediker zwalkt tussen cynisme en mildheid. Weer weet Jeroen Willems de tekst tot leven te wekken. De taal is eenvoudiger, de strekking diepzinniger dan enig ander boek in de bijbel. Deze cd is zelfs geschikt om een autorit meer diepgang te verlenen! Maar ook bijbelgroepen en leerhuizen kunnen hiermee hun zintuigen laten aanspreken. Voor menigeen zal het een verrassing zijn dat de bijbel geen 'preektoon' en geen stichtelijkheid nodig heeft om toch de luisteraar in het hart te treffen. Misschien juist daarom!

Een schitterend bijbelproject dat de teksten grondig afstoft en als nieuw laat klinken. Als ik dit project hoor, zie ik de samenwerking tussen KRO en NCRV met vertrouwen tegemoet. Beide kunnen er bij winnen: $1+1=3!$ <

Marcel Poorthuis

Vier cd's in luxe slipcase,
€ 29,95 in de winkel,
€ 19,95 op website
>> www.isvw.nl,
ISBN: 978-94-91224-10-2

SEMINAR

THEOLOGIE
VAN HET LICHAAM

2012

28 JANUARI

3 MAART

31 MAART

Seminar Theologie van het Lichaam

Maak in drie dagen kennis met de baanbrekende inzichten van Paus Johannes Paulus II. Johannes Paulus II zegt dat "het lichaam en het lichaam alleen, zichtbaar kan maken wat onzichtbaar is, namelijk het spirituele en het goddelijke" Het is juist in de liefde, in de man-vrouw relatie dat de mens het meest beeld mag zijn van zijn schepper. De drie dagen zijn: 28 januari, 3 maart en 31 maart. De dagen zijn compleet verzorgd, inclusief een warme maaltijd. Meld u nu aan voor het seminar op >> www.hoeksteen.org

Adverteren in SamenKerk of in de Naamlijst van Bisdom Haarlem?

0475 - 463 465
www.actauitgevers.nl

UITVAARTVERZORGING A. DE JONG

sinds 1966 een vertrouwd gezicht voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de BGNU

uitvaartverzekeringen

Lourdes Bedevaarten

Reizen per trein,
bus of vliegtuig

Al meer dan 90 jaar verzorgen wij bedevaarten voor pelgrims uit heel Nederland. In 2012 bieden wij reizen aan naar:

- Lourdes
- Rome
- Banneux
- Bourgogne
- Ierland
- Israël
- Bedevaart op aanvraag

De gratis brochure kunt u aanvragen via onze website www.bedevaarten.com of via onderstaand adres:

Stichting Organisatie
Limburgse Bedevaarten
Raadhuisplein 1
6226 GN Maastricht
tel. 043 321 57 15
info@bedevaarten.com

VAN DEN PUTTEN MAKELAARS & TAXATEURS O.G.

George W.J.M. van den Putten
John M.A. van den Putten

Voor persoonlijke
en deskundige begeleiding bij

Aan- en verkoop

Taxaties

Vastgoedmanagement

Assurantien

Bronsteeweg 45, t/o de rotonde
2101 AB Heemstede
Tel. 023- 528 54 12 Fax. 023- 529 03 89
www.vandenputten.com
vandenputten@era.nl

samenwerkend met
Nelissen & van den Putten
Financieel Adviseurs B.V.

Ruim 50 jaar actief in de regio

PRONK BOUWT MET MEERWAARDE

PRONK BOUWBEDRIJF BV

nieuwbouw
verbouw
restauratie
onderhoud

PRONK LEIDEKKERS BV

leidekwerk
lood-, koper- en zinkwerk
aanbrengen van ladder- en klimhaken

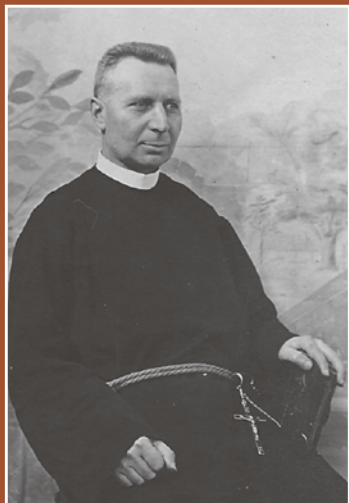
Machinestraat 2,
Postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 39 1374
Fax (0226) 39 2032
E-mail: info@pronkbouw.nl
Website: www.pronkbouw.nl

Diakenwijding

Mgr. Punt wijdde op zaterdag 12 november in Hilversum viermannen tot permanent diaken:
Henk Bak, Marcel de Haas, Henk Schrader en Erik Sengers.
Bovendien werden twee priesterkandidaten tot diaken gewijd: Peter Piets en Jim Schilder.
Op de foto staan zij achter de Sint Vituskerk samen met mgr. Punt en mgr. Hendriks, de rector van de priester- en diakenopleidingen.

Onbekende geschiedenis (57)

In deze aflevering tonen we een tweetal foto's van onbekende geestelijken. De eerste foto, van een jonge kapelaan, komt uit het bisschoppelijk archief. De tweede foto, vermoedelijk van een pater, is aangeleverd door dhr. Sjaak Schraag uit Den Burg op Texel. Wie helpt ons aan hun namen? Stuur uw reactie naar Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: ftwisk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Onbekende geschiedenis (56)

De door dhr. Piet Koomen uit Wervershoof ingezonden fraaie prent van fotograaf Nico Bot heeft helaas nog geen herkenning opgeleverd. Wel kwam er een reactie van de 82-jarige mw. Jos Hanssen-de Munnik uit Amsterdam, die dacht een van de misdienaars te herkennen en aangaf dat de foto zou zijn genomen bij het toenmalige klooster in Nieuwe Niedorp. We hebben contact gezocht met de door haar genoemde vroegere misdienaar, maar hij bleek het toch niet te zijn. Daarom doen we nu een tweede poging om de namen van de misdienaars en de op de achtergrond staande kapelaan te achterhalen. Hoogstwaarschijnlijk is de opname rond 1950 ergens in West-Friesland gemaakt. We zijn en blijven heel benieuwd naar de oplossing.

Onbekende geschiedenis (54)

De door mw. Polizzi uit Schagen ingestuurde foto uit het dagblad "De Telegraaf" van zaterdag 15 februari 1997 met als onderschrift: "De vastentrommel gaat open: 1939, kinderen drommen samen bij het uitdelen van snoep op de eerste zondag tijdens de vasten. Allemaal verleden tijd." heeft toch nog één reactie opgeleverd. Het is dan wel niet de oplossing, maar wel een bijzondere herinnering van de in 1919 geboren en nu 92-jarige mw. A. Schrama-Garthoff uit Den Burg op Texel. Zij schrijft ons: "Allemaal verleden tijd. Als de vasten begon ging de snoeptrommel dicht, en ging niet eerder open dan op Paaszaterdag 12 uur. Dan was de vasten voorbij en mocht je weer snoepen. Zo hebben wij het altijd ervaren in ons leven."

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, pater of zuster en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.